Europaparlamentet
2024-2029

ANTAGNA TEXTER

P10_TA(2026)0020

Drönare och nya krigföringssystem – EU måste anpassa sig för att vara redo för aktuella säkerhetsutmaningar

Europaparlamentets resolution av den 22 januari 2026 om drönare och nya krigföringssystem – EU måste anpassa sig för att vara redo för aktuella säkerhetsutmaningar (2025/2088(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*),

– med beaktande av artikel 42.7 i fördraget om Europeiska unionen (*EU-fördraget*)och artikel 222 i EUF-fördraget,

– med beaktande av kommissionens förslag till rådets förordning om den fleråriga budgetramen 2028–2034 (COM(2025)0571),

– med beaktande av förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska konkurrenskraftsfonden, inbegripet det särskilda programmet för försvarsforskning och försvarsinnovation, om upphävande av förordningarna (EU) 2021/522, (EU) 2021/694, (EU) 2021/697 och (EU) 2021/783, om upphävande av bestämmelser i förordningarna (EU) 2021/696 och (EU) 2023/588 samt om ändring av förordning (EU) (COM(2025)0555), som inbegriper en försvars- och rymdkomponent för att stärka den försvarsindustriella basen, inbegripet drönare,

– med beaktande av Natos toppmöte i Haag 2025 och det fördjupade strategiska partnerskapet mellan EU och Nato, särskilt när det gäller integrering av drönare, innovation och förmågor till bekämpning av obemannade luftfartygssystem (C-UAS), inbegripet Natos handlingsplan för snabbt införande och färdplanen för innovationssamarbete mellan Nato och Ukraina, som utformats för att ge stöd till Ukraina och förbättra skyddet av allierat luftrum och allierad kritisk infrastruktur,

– med beaktande av beredskapshandlingsplanen, som lades fram vid Natos toppmöte i Wales 2014 som svar på Rysslands olagliga

annektering av Krim, och dess utveckling till en grundläggande ram för Natos avskräcknings- och försvarsställning, som ledde till Natos styrkemodell från 2022,

– med beaktande av EU:s skräddarsydda säkerhets- och försvarspartnerskap med Norge, Moldavien, Japan, Sydkorea, Albanien, Nordmakedonien och Förenade kungariket, som vart och ett är utformat för att stärka samarbetet på områden som krishantering, sjöfarts- och cybersäkerhet, militär rörlighet och samarbete inom försvarsindustrin,

– med beaktande av rådets slutsatser av den 26 juni 2025 om Ukraina, Mellanöstern, Europas försvar och säkerhet, EU i världen, konkurrenskraft, migration, Republiken Moldavien, västra Balkan, inre säkerhet, beredskap, hybridverksamhet och andra frågor samt industriell beredskap och målen för planen ReArm Europe/Beredskap 2030, Europeiska försvarsfondens interimsrapport och programmet för europeisk försvarsindustri (Edip),

– med beaktande av sin resolution av den 9 oktober 2025 om ett enat svar på den senaste tidens ryska kränkningar av EU-medlemsstaternas luftrum och kritiska infrastruktur[1],

– med beaktande av det gemensamma meddelandet från kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik av den 21 februari 2025 *EU:s handlingsplan för kabelsäkerhet* (JOIN(2025)0009),

– med beaktande av sin resolution av den 12 mars 2025 om vitboken om det europeiska försvarets framtid (2025/2565(RSP))[2],

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 29 november 2022 *En drönarstrategi 2.0 för ett smart och hållbart miljösystem för obemannade luftfartyg i Europa* (COM(2022)0652),

– med beaktande av det gemensamma meddelandet från kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik av den 5 mars 2024 *En ny strategi för europeisk försvarsindustri: uppnå EU-beredskap genom en lyhörd och motståndskraftig europeisk försvarsindustri* (JOIN(2024)0010),

– med beaktande av det informella mötet i Köpenhamn mellan stats- och regeringscheferna den 1 oktober 2025,

– med beaktande av det integrerade luft- och robotförsvaret (NATO IAMD), som är skräddarsytt för att hantera alla typer av luft- och robothot från alla strategiska inriktningar,

---

1 Antagna texter, P10_TA(2025)0230.
2 Antagna texter, P10_TA(2025)0034.

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 av den 14 december 2022 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG[3],

– med beaktande av briefingen från generaldirektoratet för parlamentarisk utredning och analys från 2025 *Military drone systems in the EU and global context: Types, capabilities and regulatory frameworks*, som hänvisar till EU:s finansieringsstöd till Eurodroneprogrammet, bland annat 90 miljoner euro 2020 och 100 miljoner 2024,

– med beaktande av Natostandard STANAG 4748 (digital undervattenssignalering),

– med beaktande av Europeiska revisionsrättens särskilda rapport 04/2025 *EU:s militära rörlighet: det går inte lika snabbt som planerat på grund av brister i utformningen och hinder på vägen*,

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG[4] (Reachförordningen),

– med beaktande av rapporten av den 27 juni 2025 från vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik *Common Foreign and Security Policy Report – Our priorities in 2025*,

– med beaktande av sin resolution av den 19 september 2024 om EU-medlemsstaternas fortsatta ekonomiska och militära stöd till Ukraina[5],

– med beaktande av det gemensamma meddelandet från kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik av den 19 mars 2025 *Gemensam vitbok om europeisk försvarsberedskap 2030*, som hänvisar till den europeiska fredsfaciliteten och dess stöd till leverans av drönarrelaterade förmågor i Ukraina,

– med beaktande av den europeiska plattformen för strategisk teknik,

---

3 EUT L 333, 27.12.2022, s. 164, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj.

4 EUT L 396, 18.12.2006, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj.

5 EUT C, C/2024/7214, 10.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7214/oj.

inbegripet instrumentet Säkerhetsaktion för Europa och instrumentet för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation, som avgörande möjliggörande faktorer för att öka innovationen med dubbla användningsområden och industrins motståndskraft,

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/695[6] av den 28 april 2021 om inrättande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation, om fastställande av dess regler för deltagande och spridning och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1290/2013 och (EU) nr 1291/2013,

– med beaktande av rådets förordning (EU) 2021/2085 av den 19 november 2021 om bildande av gemensamma företag inom ramen för Horisont Europa och om upphävande av förordningarna (EG) nr 219/2007, (EU) nr 557/2014, (EU) nr 558/2014, (EU) nr 559/2014, (EU) nr 560/2014, (EU) nr 561/2014 och (EU) nr 642/2014[7], som fastställer ramen för Single European Sky ATM Research, som syftar till att möjliggöra integrering av militära drönare i det gemensamma luftrummet,

– med beaktande av Mario Draghis rapport av den 9 september 2024 *The future of European competitiveness* och dess kapitel fyra om ökad säkerhet och minskat beroende,

– med beaktande av de politiska riktlinjerna för nästa Europeiska kommission 2024–2029 från den dåvarande kandidaten till posten som ordförande för Europeiska kommissionen, Ursula von der Leyen, av den 18 juli 2024 *Europas val*,

– med beaktande av sin resolution av den 17 juli 2024 om behovet av EU:s kontinuerliga stöd till Ukraina[8],

– med beaktande av kommissionens genomförandebeslut av den 15 mars 2024 om finansiering av instrumentet för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling (Edirpa), inrättat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2418, och om antagandet av arbetsprogrammet för 2024–2025 (C(2024)1702),

– med beaktande av sin resolution av den 29 februari 2024 om behovet av EU:s orubbliga stöd till Ukraina efter två år av Rysslands

---

6 EUT L 170, 12.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj.

7 EUT L 427, 30.11.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2085/oj.

8 EUT C, C/2024/6129, 22.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6129/oj.

anfallskrig mot Ukraina[9],

– med beaktande av sin resolution av den 18 januari 2023 om genomförandet av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken – årsrapport 2022[10], där det brådskande behovet att utveckla drönar- och drönarbekämpningskapaciteter inom ramen för uppdrag som rör den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (GSFP) betonas,

– med beaktande av Versaillesförklaringen av den 10 och 11 mars 2022,

– med beaktande av rådets slutsatser av den 24 januari 2022 om det europeiska säkerhetsläget och av den 22 januari 2018 om den integrerade strategin för externa konflikter och kriser,

– med beaktande av den strategiska kompassen för säkerhet och försvar,

– med beaktande av Europeiska försvarsbyråns handlingsplan för autonoma system (APAS), som godkändes den 11 januari 2024 och som fastställer en stegvis och övergripande ram för att påskynda utveckling, interoperabilitet, reglering, standardisering, certifiering och domänöverskridande insättande av autonoma system inom land-, luft-, sjö- och hybridoperationer,

– med beaktande av APAS strukturerade färdplan för perioden 2024–2038, inbegripet flaggskeppsprojekt inriktade på domänöverskridande autonoma svärmar och bemannad–obemannad samverkan, med stöd av intressegemenskapen för autonoma system och ad hoc-arbetsgruppen för att samordna genomförandet och berörda parters medverkan,

– med beaktande av relevanta Natodoktriner och Natoriktlinjer för obemannade luftfartygssystem (UAS), inbegripet STANAG 4671 (luftvärdighetskrav avseende obemannade luftfartygssystem), STANAG 4703 (ledning, C2) och Natos gemensamma strategi för luftherravälde,

– med beaktande av Europeiska försvarsbyråns europeiska militära luftvärdighetskrav (EMAR) av den 18 april 2024, som tillhandahåller godtagbara sätt att uppfylla kraven (AMC) och vägledningsmaterial (GM) för att stödja och tolka de europeiska militära luftvärdighetskraven för fortsatt luftvärdighet (EMAR M), och av EMAR M-ramen och dess AMC och GM som viktiga verktyg för att anpassa militär luftvärdighetspraxis till de senaste regleringsstandarderna och säkerställa ett effektivt genomförande av

---

9 EUT C, C/2024/6745, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6745/oj.

10 EUT C 214, 16.6.2023, s. 5.

dem inom den militära luftfarten,

– med beaktande av det gemensamma meddelandet av den 10 november 2022 från kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik *Handlingsplan för militär rörlighet 2.0* (JOIN(2022)0048), som omfattar utvidgning och digitalisering av infrastruktur för militär rörlighet och administrativa processer för att rationalisera gränsöverskridande förflyttningar av trupper och utrustning,

– med beaktande av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2025/675 av den 4 april 2025 om ändring av förordning (EU) nr 1302/2014 om en teknisk specifikation för driftskompatibilitet avseende delsystemet Rullande materiel – Lok och passagerarfordon i Europeiska unionens järnvägssystem och av genomförandebeslut 2011/665/EU om det europeiska registret över godkända typer av fordon[11] och av att kommissionens generaldirektorat för transport och rörlighet har infört automatiserade system för godkännande av persontransporter i militära godståg, som en del av en bredare insats för att modernisera och påskynda logistiska förfaranden i hela det transeuropeiska transportnätet,

– med beaktande av beslutet av Organisationen för gemensamt försvarsmaterielsamarbete och medlemsstaterna (Frankrike, Tyskland, Italien och Spanien) att lansera Eurodrone MALE RPAS-programmet, som formaliserades genom det kontrakt på 7,1 miljarder euro som undertecknades i februari 2022 om att utveckla och producera 60 drönare, samt dess utveckling i samband med den preliminära konstruktionsgranskningen 2024 och den kommande kritiska konstruktionsgranskningen 2025, EU:s finansieringsstöd (på 100 miljoner euro 2024) och Indiens anslutning som observatör i början av 2025,

– med beaktande av rekommendationerna från FN:s kontor för nedrustningsfrågor om dödliga autonoma vapensystem och FN:s rapporter om användningen av bestyckade drönare enligt internationell rätt,

– med beaktande av nationella ramar och doktrinpublikationer om militära drönare,

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/697 av den 29 april 2021 om inrättande av Europeiska försvarsfonden och om upphävande av förordning (EU) 2018/1092[12],

– med beaktande av rådets beslut (Gusp) 2015/1835 av den 12 oktober

---

11 EUT L, 2025/675, 7.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/675/oj.

12 EUT L 170, 12.5.2021, s. 149, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj.

2015 om Europeiska försvarsbyråns stadga, säte och verksamhetsregler[13],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020[14] (förordningen om kritiska råmaterial),

– med beaktande av artikel 55 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från utskottet för säkerhet och försvar (A10-0270/2025), och av följande skäl:

Drönarkrigföring

A. Masspridningen av förmågan till precisionsanfall har permanent förändrat det moderna slagfältet, EU:s försvarsbehov och resilienskraven för medlemsstaterna.

B. Den senaste tidens fientliga incidenter och intrång med drönare riktade mot EU:s medlemsstater, särskilt på unionens östra flank, har visat på det akuta behovet att sätta in flerskiktade försvarsåtgärder som integrerar kinetisk och icke-kinetisk C-UAS för att skydda kritisk infrastruktur och öka resiliensen. Drönare tjänar nu flera syften, bland annat rekognoscering, skenoperationer, målfångning och precisionsanfall, samtidigt som deras utbredda, krigsbevisade användning i Ukraina och andra aktiva skådeplatser har omformat kraven på luftförsvar och de operativa doktrinerna.

C. De har blivit ett utmärkande inslag i modern krigföring och hybridkonflikter och fungerar som kraftmultiplikatorer som tillhandahåller underrättelser i realtid och påskyndar beslutsfattandet. Relaterade obemannade domäner (obemannade marksystem – UGS, obemannade ytfarkoster – USV och obemannade undervattensfarkoster – UUV) utvidgas och måste återspeglas i den framtida försvarsplaneringen. Europa måste anpassa sina koncept för luftoperationer och gemensamma operationer och se till att all militär användning av drönare är helt förenlig med internationell rätt, inbegripet människorättslagstiftning.

D. Motståndarnas snabba utveckling av drönartillverkningskapaciteten, med stöd av externa partner, tillsammans med vissa tredjelandsleverantörers dominans över viktiga komponenter såsom sensorer, batterier, halvledare och sällsynta jordartsmetaller, ökar

---

13 EUT L 266, 13.10.2015, s. 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/1835/oj.

14 EUT L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj.

det strategiska beroendet och understryker det akuta behovet att stärka Europas innovationsbas med dubbla användningsområden och säkra leveranskedjor. Ryssland fortsätter att utöka drönarproduktionen och producerar flera miljoner varje år – fler än USA och Europa sammantaget – vilket har lett till ryskutvecklade patrullrobotar och prototyper till tyngre system. Den ryska drönarindustrins förmågor stöds av Iran och Kina och har lett till en massiv spridning av alltmer dödliga och sofistikerade drönare med förmåga till precisionsanfall.

Inverkan av drönarkrigföringens ständigt föränderliga karaktär på medlemsstaternas väpnade styrkor och på Europeiska unionens säkerhets- och försvarsram

E. Drönare har blivit ett utmärkande kännetecken för den moderna krigföringen, något som exemplifieras i Ukraina, där drönarna har gett upphov till fler stupade och sårade än något annat vapen. Deras användning har nu spridit sig till flera andra konflikter över hela världen, bland annat i Gaza, Israel, Libanon, Iran, Jemen, Sudan, Myanmar och i Azerbajdzjans krig mot Armenien, samt till angreppen på internationella fartyg i Röda havet.

F. Det europeiska drönarekosystemet består till stor del av små och medelstora företag och uppstartsföretag som driver på teknisk innovation, flexibilitet och konkurrenskraft, medan den strategiska utbyggnaden av obemannade luftfartygssystem kan avsevärt förbättra situationsmedvetenheten i avlägsna, instabila eller konfliktbenägna gränsområden, samla in realtidsdata och i betydande grad bidra till att upptäcka och avskräcka från en rad hot.

G. Den omfattande användningen av obemannade luftfartygssystem (UAS) i Ukraina har visat att dessa spelar en avgörande roll, inte bara som spanings- och anfallsverktyg utan även som ett sätt att upprätthålla försvarslinjerna, medicinsk evakuering och leverans av medicinsk materiel, elektronisk krigföring och signalspaning, transitering av kommunikationer, upptäckt och neutralisering av minor och improviserade sprängladdningar, kartläggning och övervakning i realtid, sök- och räddningsinsatser, skydd av konvojer, patrullrobotar och precisionsanfall, vilseledande uppdrag och skenmanövrer, CBRN-övervakning och dokumentation av krigsförbrytelser. Obemannade luftfartygssystem håller på att utvecklas från enbart stödverktyg till centrala stridsresurser som kan fungera under intensiv bredbandig störning. Marina drönare har skapat ett nytt paradigm för sjöfartsskyddet som sträcker sig från upptäckt av minor till attacker mot militära mål, vilket har visat sig i Svarta havet och Östersjön, och de kommer att utgöra en ny utmaning för EU:s säkerhet på stora marina skådeplatser såsom Medelhavet.

H. Integreringen av rymdbaserade tillgångar i drönarinsamlade bilder

kan tillsammans tillhandahålla en kontinuerlig, korsvaliderad och säker situationsmedvetenhet för tidig varning, krishantering och upptäckt av hybridhot, samt för övervakning av terroriströrelser, rutter för illegal handel och gränsområden.

Sårbarheter i leveranskedjan

I. 60 % av drönarkomponenterna har sitt ursprung i Förenta staterna och Kina, vilket skapar en kritisk sårbarhet för EU:s försvarsberedskap 2030. Kinesiska företag tillverkar de flesta av de komponenter som behövs för att montera drönare, såsom halvledare, transistorer, magneter, batterier och navigationschip. Det strategiska samarbetet bör också ta itu med den framväxande tekniska konkurrensen från Ryssland och Kina och skydda Europas tillgång till innovation och material som krävs för hållbar drönar- och drönarbekämpningsförmågor.

J. Kina har gradvis tagit ledningen på drönarområdet och producerar en lång rad strids- och spaningssystem, samtidigt som de även investerar i marina drönare och svärmar av autonoma minidrönare. Dess bestyckade drönare har exporterats i stor skala och används av tredjeländer på olika skådeplatser.

K. Det kinesiska företaget DJI har en marknadsandel på uppskattningsvis 74 % av den kommersiella drönarmarknaden, och kinesiska företag tillverkar de flesta av de komponenter som behövs för att montera dem, såsom halvledare, transistorer, magneter, batterier och navigationschip. Nio av tio sensorer eller optiska system som behövs för att identifiera och slå till mot mål tillverkas i Kina. Peking kontrollerar 85 % av den globala kapaciteten för litiumbatterier och 98 % av förädlingen av sällsynta jordartsmetaller, vilka utgör ryggraden i både konsumentelektronik och moderna vapen, något som leder till att Europa är beroende av försörjningen från Kina. Kina har börjat begränsa exporten av komponenter och material för drönare till Ukraina och västerländska köpare. Kina, som i praktiken kontrollerar tillgången till de nödvändiga materialen – alltifrån råvaror till batterier och programvara – och ökar sina leveranser till Ryssland, har en avsevärd inverkan på drönarkrigföringens art.

L. Den 9 oktober 2025 införde Kina omfattande exportkontroller av sällsynta jordartsmetaller och därtill hörande behandlingstekniker, med hänvisning till nationella säkerhetshänsyn.

M. Dessa nya regler omfattar i stort sett alla sällsynta jordartsmetaller som är väsentliga för tillverkningen av drönare och för drönarbekämpningsförmågorna, och kräver att de kinesiska leverantörerna erhåller exportlicenser från det kinesiska handelsministeriet, så att EU:s hela drönarindustri i praktiken underkastas Kinas exportgodkännande, vilket visar att det är

strategiskt nödvändigt att bygga en resilient och självständig leveranskedja i senare led för drönarindustrin.

N. De nya kinesiska exportrestriktioner som tillkännagavs och delvis genomfördes den 9 oktober 2025 kräver exportlicenser till och med för produkter som enbart innehåller spårmängder (över 0,1 %) av de sällsynta jordmetaller som utvinns eller bearbetas i Kina, och Peking anger uttryckligen att licenser inte kommer att beviljas till enheter inom den utländska försvarssektorn.

O. EU måste snarast utveckla alternativa källor, återvinningskapacitet och oberoende utvinning av kritiska råvaror för att minska de sårbarheter som orsakas av kinesiska exportrestriktioner och koncentration av den globala leveranskedjan.

Upphandling och finansiering

P. Produktion, upphandling och finansiering av drönare och C-UAS-förmågor kan betraktas som en tjänst som kräver kvalificerad personal, smarta investeringar, förenklade förfaranden, tillgång till offentlig och privat finansiering, regionala produktionscenter och nära samarbete med små och medelstora företag, teknikföretag och den akademiska världen.

Anpassning av doktriner

Q. Medlemsstaterna måste arbeta för att anpassa doktriner, utbildningsanläggningar, certifieringsförfaranden, monteringslinor, samordning på slagfältet, målinriktning i realtid, utbildning, resilient ledning och fullständig integration av allt ovanstående.

R. Denna anpassning bör också inbegripa relevanta lagar och förordningar om användning och produktion av drönare, säkerställa full överensstämmelse med Natos doktriner och STANAG-standarder och främja gemensam utbildning med Ukraina för att påskynda den operativa beredskapen.

S. EU och dess medlemsstater bör sträva efter att inta en ledande roll på drönarområdet genom att fördjupa samarbetet om utbildning, certifiering, industriell montering och operativ samordning, samtidigt som den nationella suveräniteten respekteras fullt ut, såsom bekräftas i artiklarna 4.2 och 42.2 i EU-fördraget.

Strategiska partnerskap

T. Strategiska partnerskap är väsentliga för att uppnå den mängd och det kvalitativa försprång som krävs för att nå operativa trösklar och få tillgång till expertis och råvaror.

U. Sådana partnerskap måste stärka de europeiska säkerhets- och försvarsförmågorna, förbli ömsesidiga, transparenta och

konsekventa och samtidigt undvika ett kritiskt beroende av tredjeländer när det gäller försvarsteknik, komponenter, programvara och råvaror.

V. Samarbete med centrala partner såsom Ukraina är särskilt viktigt med tanke på landets unika erfarenheter från slagfältet, snabba innovations- och anpassningscykler, integrering av civila och militära innovationsekosystem och storskaliga drönarproduktionskapacitet, som ger unika insikter för att stärka den europeiska försvarstekniska och försvarsindustriella basen.

W. Att dela med sig av lärdomar från partner som har erfarenhet av bekämpning av obemannade luftfartygssystem att utveckla avancerade drönarförsvarssystem är avgörande för Europas resiliens.

X. Partnerskap på västra Balkan och i EU:s omedelbara grannskap är också avgörande för regional stabilitet och resiliens.

Y. Västra Balkan, som delar en över 2 500 km lång landgräns med Europeiska unionen och utgör dess närmaste grannregion, är av direkt strategisk betydelse för unionens säkerhet, stabilitet och välstånd.

Drönarkrig i hela periferin

Z. I EU:s omedelbara grannskap förekommer flera drönarintensiva konflikter, där flera medlemsstater drabbas av fientliga drönarintrång i sina luftrum. Diskussionen om drönare måste ta hänsyn till skyddet av alla europeiska flanker.

AA. Regioner som delar land- eller sjögränser med medlemsstater spelar en avgörande roll för utvecklingen och provningen av drönare och försvarsteknik, mot bakgrund av de särskilda krav som följer av deras geografiska och geopolitiska läge inom det europeiska säkerhetslandskapet. Europaparlamentet konstaterar att västra Balkan, Medelhavsområdet och Svartahavsregionen alla är utsatta för illasinnat utländskt inflytande, hybridhot, desinformation och politisk inblandning som syftar till att undergräva den europeiska säkerheten. Dessa regioner är sårbara för fientlig drönarverksamhet, och partner i dessa regioner är avgörande som en första försvarslinje för att skydda den kollektiva säkerheten.

AB. Drönarteknik används av terroristorganisationer för att utföra attacker mot politiska personer, göra intrång i EU:s kriminalvårdsanstalter och transportera sprängämnen och vapen.

AC. Marina drönare kan utgöra ett betydande hot både mot kommersiella och militära fartyg samt viktiga handelsrutter, vilket gör utvecklingen av försvarsförmågor till en nödvändighet.

AD. Ukraina tillverkar årligen över 4,5 miljoner drönare samtidigt som landet dagligen attackeras av alltmer sofistikerade ryska drönarsvärmar, och har sedan Rysslands brutala angrepp som inleddes i februari 2022 visat att drönarindustrin snabbt kan uppgraderas och moderniseras, vilket därmed demokratiserar tillgången till viktig teknik och möjliggör ett effektivt självförsvar.

Uppskalning för att möta det ryska hotet

AE. Ukrainas innovation på slagfältet och växande produktionskapacitet bör gradvis integreras i den europeiska försvarstekniska och försvarsindustriella basen.

AF. Ryssland och Kina leder massutvecklingen och spridningen av drönarteknik, och verkar med en innovationscykel på tre till sex månader.

AG. De europeiska staternas beroende av tredjeländer inom denna sektor utgör en strategisk och oacceptabel sårbarhet. Det är således mycket viktigt att alla europeiska försvarsutgifter fungerar som en hävstång för att göra de europeiska staterna helt oberoende på försvarsområdet.

Kostnadseffektiva lösningar

AH. Medlemsstaterna måste använda olika nya EU-initiativ och EU-instrument för försvarsutgifter för att ta fram kostnadseffektiva lösningar för drönarkrigföring. Dessa lösningar bör prioritera den industriella resiliensen i Europa, minska beroendet av tredjeländer, stödja små och medelstora företag inom försvarssektorn och säkerställa att investeringarna omsätts i konkreta förmågor som snabbt kan sättas in till stöd för Ukrainas och EU:s försvar.

AI. Obemannade luftfartygssystem har till sin natur dubbla användningsområden, vilket har medfört en stor omvandling av rörlighet, logistik och krishantering, samtidigt som effektiviteten i utbyggnaden av drönare och drönarbekämpningsoperationer är beroende av motståndskraftig gränsöverskridande infrastruktur som möjliggör snabb transport av mobila uppskjutningssystem, kommandofordon och underhållsenheter. Det finns ett behov av harmoniserade standarder för transportinfrastruktur som gör det möjligt för drönare som används för logistik, övervakning och underrättelser att användas på ett säkert sätt inom de gemensamma luftrums- och transportkorridorerna.

Dubbla användningsområden för resiliens

AJ. Drönarnas potential för dubbla användningsområden när det gäller civilskydd, katastrofinsatser och gränsförvaltning blir allt viktigare i hela EU, där de pågående säkerhets- och migrationskriserna samt hybridhoten belyser det akuta behovet av situationsmedvetenhet och

snabbinsatsförmågor. Många kritiska drönartekniker för försvar har sitt ursprung i det civila området och använder kritiska komponenter med dubbla användningsområden, och att drönarsektorn som helhet kan lämna ett viktigt bidrag till Europas operativa förmågor.

AK. Utvecklingen av drönare och drönarbekämpningssystem bör åtföljas av stabila garantier för civilt skydd, social motståndskraft och ansvarsfull användning av teknik med dubbla användningsområden, så att man säkerställer att investeringar i försvar också stärker hälsan, den humanitära logistiken och civilskyddskapaciteten. Det finns ett strategiskt värde i domänöverskridande innovation och innovation med dubbla användningsområden, särskilt när det gäller en integrering av luftburna, marina och landbaserade obemannade system med civil teknik.

Drönarkrigföring på det moderna slagfältet

Anpassning av operationer till drönarkrigföring

1. Europaparlamentet betonar behovet att integrera obemannade luftfartygssystem och bekämpningen av obemannade luftfartygssystem på taktisk och operativ nivå, och erkänner att de väpnade styrkorna för att kunna verka effektivt på det snabbt föränderliga moderna slagfältet måste ha förmågan att skapa ”drönarmurar” i realtid som integrerar radar, akustiska sensorer, radiofrekvenssensorer, kameror samt elektrooptiska, infraröda och laserbaserade lösningar för förstöring (”hard kill”) för att upprätthålla sin överlevnadsförmåga, rörlighet, dödlighet, situationsmedvetenhet och kinetiska operationsförmågor.

2. Europaparlamentet understryker behovet av att säkerställa teknisk anpassningsbarhet, regelbunden modernisering och uppgraderingscykler för att förhindra föråldring, och att främja en kontinuerlig integrering av innovativa system på alla operativa områden, inbegripet på land, i luften, till sjöss och under vattnet.

3. Parlamentet betonar att utvecklingen och insättandet av sådan teknik kräver investeringar i forskning och innovation (FoU), ett främjande av civil-militära forskningspartnerskap och stöd till uppstartsföretag samt små och medelstora företag som arbetar inom den högteknologiska försvarsindustrin.

4. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att integrera luftfartyg med flera roller och transportluftfartyg (t.ex. A400M- och AEW&C-plattformarna) som luftburna förmedlarnoder för ledning och samband (C3) samt stridshanterings- och drönartransportnoder i syfte att upprätthålla konnektiviteten och den operativa räckvidden. Parlamentet uppmuntrar det samarbete mellan Europeiska försvarsbyrån och den europeiska industrin som syftar till att utveckla interoperabla lednings- och sambandsekosystem med

öppen arkitektur som kopplar samman höghöjdstillgångar och taktiska obemannade tillgångar.

5. Parlamentet betonar behovet av en robust, suverän militär flygtransportkedja för att transportera, sätta in och stödja modulära drönarsystem som säkerställer en snabb styrkeprojektion, resilient logistik och fullständig europeisk kontroll över data, nätverk och uppdragsautonomi.

6. Parlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att bedöma de långsiktiga konsekvenserna av denna förändring när det gäller maktstrukturen, utbildningen och krigföringens etiska normer.

Utmaningar i frontlinjen och utrustningsbehov

7. Europaparlamentet tar fasta på att drönarigenkänning är en utmaning som soldater i frontlinjen ställs inför, och rekommenderar att antidrönargevär, robotar, interceptordrönare, drönarfångare, vapenbaserade närförsvarssystem, antidrönarstörningsgevär, signalspaning, förmågor till elektronisk krigföring och resilient ledning integreras i infanteristyrkor genom utbildning och tillförande av enheter för elektronisk krigföring så att infanteristyrkor kan verka effektivt vid frontlinjen, maximera sin skydds- och reparationsförmåga och säkerställa korrekt identifiering av och ingripande mot fientliga drönare.

8. Europaparlamentet varnar för att avsaknaden av obemannade luftfartygssystem på enhetsnivå skapar en tidskritisk förmågemässig brist under den inledande stridsfasen som en motståndare skulle kunna utnyttja, vilket skulle leda till högre förluster och minskad operativ frihet, och efterlyser brådskande åtgärder för att åtgärda denna brist genom utbildning och anpassning av doktriner.

Behov av C-UAS-förmågor till låg kostnad

9. Europaparlamentet betonar utmaningen med de nuvarande och ohållbara höga kostnaderna för ingripanden mot drönare, och efterlyser gemensamma program för att främja utvecklingen av kostnadseffektiva C-UAS-förmågor såsom elektronisk krigföring, laser, akustiska detekteringssystem och AI-styrda ingripanden för att sänka kostnaderna per ingripande, uppmanar kommissionen att undersöka möjligheten att använda försvarsindustrins befintliga verktyg för att stödja målet att sänka kostnaden per ingripande mot drönare.

10. Europaparlamentet efterlyser en ökad produktion och teknisk utveckling av befintliga luftvärnssystem med Ukraina som förebild, då detta hittills har visat sig vara den mest effektiva, mobila och kostnadseffektiva C-UAS-åtgärden.

11. Europaparlamentet efterlyser tonvikt på utvecklingen av enkla C-

UAS-system till låg kostnad som snabbt kan produceras och sättas in för att säkerställa omedelbar operativ beredskap.

Anpassning av stridsdoktriner till drönare

12. Europaparlamentet uppmuntrar de väpnade styrkorna att integrera och passa in drönare i alla stridsdoktriner som ett lager i den operativa planeringen med fokus på hybridkrigföringsscenarier, och att säkerställa interoperabiliteten med Natos ledningssystem, systemen för civil flygledning och EU:s U-Space-ram för integrering av drönare.

13. Europaparlamentet manar till uppdatering av förmågemålen och planeringen mellan medlemsstaternas väpnade styrkor för att säkerställa att de lärdomar som dragits i Ukraina integreras i stridsdoktriner.

14. Europaparlamentet betonar att drönarbekämpningsförmågorna måste integreras inte bara inom infanterienheter utan även i alla större militära plattformar, inklusive fartyg, stridsvagnar, skyddade trupptransportfordon och logistikfordon. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna och Europeiska försvarsbyrån att säkerställa att framtida upphandlings- och moderniseringsprogram systematiskt omfattar C-UAS-moduler som är anpassade till varje plattforms operativa miljö. Parlamentet understryker att en sådan integration kommer att stärka skyddet av styrkorna, förbättra överlevnaden för värdefulla tillgångar och stärka interoperabiliteten mellan de operativa områdena (på land, i luften och till sjöss).

15. Europaparlamentet rekommenderar att alla drönarkorridorer och all stödjande infrastruktur som samfinansieras av EU inkluderar inbyggda skikt för cyberresiliens och redundans, i linje med Europeiska revisionsrättens rekommendation om att stärka pelare III (resiliens och beredskap) i handlingsplanen för militär rörlighet 2.0.

16. Europaparlamentet efterlyser varaktig finansiering inom EU-instrument och nationella program för att retroaktivt anpassa de befintliga flottorna och säkerställa en permanent beredskap genom utbildnings- och underhållscykler.

17. Europaparlamentet uppmuntrar till inrättandet av mobila drönarunderhålls- och datalänkrelästationer längs de uppgraderade militära rörlighetskorridorerna för att säkerställa varaktiga ledning- och reparationsförmågor även i ogynnsamma kommunikationsmiljöer.

18. Europaparlamentet rekommenderar att luftövervakningsdrönare integreras i de befintliga övervakningssystemen för den europeiska transportinfrastrukturen (för broar, tunnlar och flygfält), och därmed förbättrar både civilskyddet och de snabba försvarsinsatserna. Parlamentet efterlyser en prioritering av finansieringsmodeller med

dubbla användningsområden för drönarsystem som överensstämmer med de konkurrenskraftsrelaterade målen.

19. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att snabbt genomföra en stegvis plan för interoperabla UAS-enheter med tydliga milstolpar och resultat samt tydlig ansvarsskyldighet, och rekommenderar att alla drönarkorridorer och all stödjande infrastruktur som samfinansieras av EU inkluderar inbyggda skikt för cyberresiliens och redundans.

20. Europaparlamentet efterlyser inrättandet av pilotkorridorer inom ramen för EU:s initiativ för drönarförsvar, med inriktning på skydd av hamn- och energiinfrastrukturen, som skulle användas för att validera de operativa handböckerna för bekämpning av obemannade luftfartygssystem och ge små och medelstora företag möjlighet till insättning under verkliga förhållanden.

21. Europaparlamentet erkänner att insatsreglerna för drönare är otydliga, och uppmuntrar medlemsstaterna att i samordning med Nato se över insatsreglerna för alla typer av drönarrelaterade hot för att säkerställa att de är tillräckliga för att bemöta de mest innovativa hoten.

Utbildning och certifiering av drönarpiloter

22. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna och Ukraina att gemensamt utbilda och certifiera drönarpiloter med standarder som är likvärdiga som de för artillerister eller operatörer av obemannade luftfartyg, investera i drönarbekämpningssystem – både för förstöring (”hard kill”) och oskadliggörande (”soft kill”) – på alla nivåer, göra en ny bedömning av försvarsförmågan, säkerställa att stridsvagnar och skyddade trupptransportfordon modifieras för att kunna bekämpa obemannade luftfartyg, utöka enheter för elektronisk krigföring för att säkerställa att alla bataljoner har förstärkta störningsförmågor samt inrätta drönarförsvarszoner runt kritisk infrastruktur.

23. Europaparlamentet betonar behovet av iterativ utveckling och provning av drönarsystem för att säkerställa deras anpassnings- och reaktionsförmåga när det gäller nya hot, mot bakgrund av de snabba tekniska framstegen på detta område. Parlamentet understryker vikten av programvarudefinierade system som snabbt kan ändras och uppdateras för att tillgodose de föränderliga behoven på slagfältet, så att man därmed gör det möjligt för de väpnade styrkorna att ligga före sina potentiella motståndare och bibehålla en konkurrensfördel på detta område.

Växande hot om massdrönarsvärmar som kan anfalla på djupet

24. Europaparlamentet understryker den ökande användningen av drönare i hybrid- och terroristattacker mot kritisk infrastruktur och

de asymmetriska fördelar som sådana attacker kan skapa.

25. Europaparlamentet påminner om intrången av drönare av okänt ursprung som störde kritisk infrastruktur i Danmark, Norge, Tyskland och Belgien, inklusive internationella flygplatser och militärbaser, operation Spindelnät, sabotaget på Moldaviens energinät 2023 och huthiernas upprepade drönarattacker som stör sjöfarten i Röda havet. Parlamentet betonar att sådana fall visar hur system till låg kostnad kan möjliggöra störningar. Parlamentet uppmanar eftertryckligen medlemsstaterna att integrera specifika rutiner för insatser mot drönare i de nationella resiliensplanerna.

26. Europaparlamentet fördömer kraftfullt den senaste serien av ryska drönarintrång och misstänkta fientliga överflygningar i flera EU-medlemsstater, däribland Polen, Rumänien och de baltiska staterna, med inriktning på gränsområden, energianläggningar och logistiknav.

27. Europaparlamentet varnar för att dessa incidenter visar att statliga och icke-statliga aktörer har allt större möjlighet att använda obemannade system till låg kostnad för att hota den allmänna säkerheten, störa leveranskedjorna och sätta EU:s och Natos försvarsberedskap på prov.

28. Europaparlamentet betonar att sådana fall visar hur system till låg kostnad kan möjliggöra störningar.

29. Europaparlamentet betonar att drönare kan utgöra risker inte bara militärt utan även för den allmänna säkerheten i stort, inbegripet deras potentiella missbruk i sammanhang som påverkar folkhälsan, miljöskyddet och den civila infrastrukturen. Parlamentet uppmanar eftertryckligen medlemsstaterna och kommissionen att integrera dessa aspekter i riskbedömningar och beredskapsstrategier på nationell nivå och EU-nivå och att inkludera specifika rutiner för insatser mot drönare i de nationella resiliensplanerna.

30. Europaparlamentet inser att Operation Spindelnät, Operation Rising Lion och användningen av den ryska skuggflottan har visat på förmågan till anfall på djupet inifrån en fientlig stat mot strategiska tillgångar, och uppmuntrar medlemsstaternas civilförsvarsplanerare att skydda mot sådana scenarier sina i krisplaneringsdoktriner.

31. Europaparlamentet är medvetet om att drönarna har ändrat den moderna krigföringens strategiska och operativa miljö, alltifrån taktisk spaning och målinriktning på slagfältet till strategiska anfall på djupet och cyberunderstödda operationer, och att de inför asymmetrier som både kan stärka och destabilisera EU:s försvarsställningar.

32. Europaparlamentet betonar risken för mättnadsanfall på EU:s infrastruktur i gråzoner.

33. Europaparlamentet betonar behovet att skydda Europas energinät, vägar, järnvägar, transportnav och digitala infrastruktur, då dessa är prioriterade mål vid hybridkrigföring, och den nödvändiga synergin mellan militär, brottsbekämpande myndigheter, räddningspersonal och civilsamhället för ett effektivt genomförande av krisplaneringsdoktriner. Parlamentet rekommenderar att det inrättas en plattform för utbyte av bästa praxis mellan myndigheter som förvaltar strategisk infrastruktur.

34. Europaparlamentet betonar det akuta behovet av ökad marin övervakning i Östersjön, Nordsjön och Svartahavsområdet, där den ryska drönaraktiviteten utgör ett särskilt hot. Parlamentet betonar vikten av att bekämpa den ryska skuggflottan, med tanke på att den misstänks vara inblandad i drönarintrången i det europeiska luftrummet. Parlamentet anser att hybridkrigföringens nya operativa dimension kräver integrering av strategier för sjöfartsskydd och strategier för bekämpning av obemannade luftfartyg (UAV). Parlamentet välkomnar inledandet av Natoledda operationer, såsom Baltic Sentry i Östersjön.

Resiliens och skyddade platser

35. Europaparlamentet rekommenderar att det utvecklas övergripande nationella civilförsvarsstrategier för bekämpning av drönarattacker som säkerställer beredskap på nationell, regional, kommunal nivå samt lokalsamhälles- och hushållsnivå med tonvikt på system för tidig varning av lokalbefolkningen, tydliga förhållningsregler och skyddade platser (skyddsrum) för befolkningen och infrastrukturen.

36. Europaparlamentet understryker behovet av gemensamma riktlinjer för utformningen av de nationella C-UAS-strategierna, med full respekt för medlemsstaternas suveränitet och i enlighet med särdragen hos de skådeplatser där C-UAS-strategierna måste fungera.

37. Europaparlamentet efterlyser en regelbunden uppdatering av det gemensamma forskningscentrumets befintliga handböcker om skydd mot obemannade luftfartygssystem för att säkerställa att åtgärderna mot detta ständigt föränderliga hot förblir effektiva när det gäller teknik, doktriner och praxis.

38. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att säkerställa skyddet av EU:s kritiska infrastruktur och enheter mot eventuella drönarattacker, i linje med direktiv (EU) 2022/2557.

39. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att genomföra en omfattande revision och bedömning av den befintliga skyddsrumsinfrastrukturen, och stöder starkt inrättandet av permanenta flygförbudszoner och C-UAS-zoner kring kritisk EU-infrastruktur, samordnade av nationella myndigheter och Frontex och stödda av gemensamma ledningsplattformar. Parlamentet

rekommenderar att dessa zoner utrustas med skiktade detekterings- och riskreduceringssystem som finansieras av fonden för inre säkerhet, Europeiska försvarsfondens C-UAS-anslag och andra relevanta EU-instrument.

40. Europaparlamentet betonar det akuta behovet av att införa en förstärkt plan för skydd mot drönare kring kritisk energiinfrastruktur, och uppmuntrar medlemsstaterna att undersöka möjligheten att involvera frivilliga nationella försvarsaktörer som en del av insatserna för civilskydd och uppbyggnad av resiliens. Parlamentet noterar att sådana aktörer kan spela en avgörande roll för att förbättra den lokala beredskapen, medvetenheten och stödkapaciteten i hybrid- och krissituationer.

41. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att se över sina nationella doktriner och operativa koncept för krishantering vid UAS-attacker så att de inbegriper riskanalys och kartläggning av hot, utarbetande av effektiva standarder för skyddsrum och skydd för strategisk infrastruktur, utbildning för räddningstjänster, lokala myndigheter och lokalsamhällen, teknisk integration inklusive system för ledning, samband, datorer och underrättelser (C4I) och AI-baserade hotanalyser samt inrättande av ett nationellt krishanteringscentrum som upprättar och genomför fleråriga utbildningsprogram.

42. Europaparlamentet rekommenderar vidare en starkare användning av EU-medlemsstaternas frivilliga nationella försvarsresurser som en del av civilskyddsramarna, särskilt för att förbättra lokalsamhällenas beredskap och krishanteringsförmåga, och anser att det är mycket viktigt att medlemsstaterna säkerställer effektiva system för tidig varning och tydliga kommunikationsprotokoll för att upprätthålla allmänhetens förtroende, minska paniken och säkerställa efterlevnad i nödsituationer. Parlamentet rekommenderar att dessa strategier inbegriper bestämmelser rörande psykologiska och sociala stödtjänster till berörda befolkningsgrupper samt civilförsvarsutbildning för lokalsamhällen för att förbättra den övergripande resiliensen.

43. Europaparlamentet efterlyser EU-finansierade program för att främja samarbetet mellan försvars-, rymd-, civilskydds- och transportsektorerna i syfte att påskynda utvecklingen av interoperabla domänöverskridande obemannade system och system för bekämpning av obemannade system. Parlamentet anser att finansiering av forskning på drönarområdet också bör bidra till att förbättra den civila användningen av drönare, till exempel vid bekämpning av skogsbränder eller i sök- och räddningsinsatser. Parlamentet uppmuntrar till att underlätta utbyten mellan den civila sektorn och försvarssektorn som leder till lämplig forskning om dubbla användningsområden, i linje med kommissionens drönarstrategi 2.0.

44. Europaparlamentet betonar vikten av omfattande offentliga informationskampanjer och utbildningsinitiativ för att öka samhällets medvetenhet om drönarsäkerhet, kompletterade med förbättrade åtgärder för att övervaka och motverka desinformationsverksamhet på området för obemannade system, särskilt sådan som syftar till att utöva psykologisk påverkan på civilbefolkningen.

45. Europaparlamentet anser att behovet av en övergripande civilförsvarsstrategi är av yttersta vikt. Parlamentet rekommenderar att den inbegriper följande:

    a) En definition av metoden för bedömning av hot och behov.

    b) Utformning och tillämpning av ett operativt koncept som säkerställer tydligt beslutsfattande, samordning mellan organ och informationsflöde i realtid på alla nivåer.

    c) Beredskap och tidig varning som fastställer mekanismer för tidig beredskap, varningar i god tid och tydliga instruktioner till befolkningen.

    d) Räddningsinsatser med tydligt definierade roller och samordning mellan räddningspersonal, sjukvårdstjänster, civilförsvaret, militära styrkor och frivilliga, med stöd av avancerade kommunikationssystem.

    e) Fysiskt skydd och kontinuitet med fastställda skyddsnivåer för befolkningen och kritisk infrastruktur för att minska förlusterna och säkerställa oavbruten verksamhet.

    f) Motståndskraft hos den kritiska infrastrukturen som syftar till att garantera de väsentliga tjänsternas överlevnadsförmåga och kontinuerliga funktionalitet.

    g) Gränsförsvar som integrerar tekniska lösningar för att förhindra infiltration, med stöd av underrättelse- och snabbinsatsförmågor.

    h) Förstärkning av samhällets resiliens genom att stödja det nationella och lokala ledarskapet, integrera frivilliga, stödja utsatta befolkningsgrupper och tillhandahålla vägledning för lokalsamhället i realtid.

    i) Stöd till offentliga informations- och kommunikationskampanjer som ger råd om trovärdiga kommunikationsstrategier genom officiella kanaler och sociala medier i syfte att upprätthålla förtroendet och medvetenheten.

    j) Utveckling av den ekonomiska resiliensen genom stöd till samordning av beredskapslager, resurser och kontinuitet för väsentliga tjänster på alla nivåer.

k) Utbildning och övningar som genomförs jämte simuleringar som är inriktade på att säkerställa beredskap och effektiv krishantering.

46. Europaparlamentet rekommenderar gemensam utveckling och upphandling av flerskiktade försvarssystem och robust inhemsk beredskap med betoning på civila varningssystem, skyddsrum och offentliga utbildningskampanjer.

47. Europaparlamentet betonar att obemannade system är särskilt sårbara för cyberattacker och underrättelseinfiltration. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna och de berörda EU-byråerna att stärka den övergripande säkerheten för drönarteknik, inbegripet cyberresiliens, krypteringsstandarder, ägarskapskontroll och motståndskraft mot spionage och fientlig underrättelseverksamhet, och att säkerställa skyddet under dessa systems hela livscykel.

Snabb insatsförmåga

48. Europaparlamentet betonar de utmaningar som obemannade luftfartygssystem innebär för medlemsstaterna på grund av deras dynamiska målsökning i stadsmiljöer och dolda miljöer, taktiska flexibilitet, kirurgiska precision, asymmetriska fördel och möjlighet till massinsättande.

49. Europaparlamentet erkänner de utmaningar som utgörs av Rysslands användning av skiktade drönaroperationer som kombinerar underrättelse-, övervaknings- och spaningsdrönare som tillhandahåller realtidsdata omedelbart följda av attackdrönare, vilket ger de nationella försvarsstyrkorna begränsad tid att stärka försvaret eller organisera sina insatsförmågor.

50. Europaparlamentet fördömer kraftfullt den senaste serien av ryska drönarintrång och misstänkta fientliga överflygningar i flera EU-medlemsstater riktade mot gränsområden, energianläggningar, militärområden och logistiknav.

51. Europaparlamentet varnar för att dessa incidenter visar att statliga och icke-statliga aktörer har allt större möjlighet att använda obemannade system till låg kostnad för att hota den allmänna säkerheten, störa leveranskedjorna och sätta EU:s och Natos försvarsberedskap på prov.

52. Europaparlamentet uttrycker sin allvarliga oro över Rysslands insättande av drönare som levererats av dess partner, såväl över ukrainskt territorium som i kränkningar av EU-medlemsstaternas luftrum.

53. Europaparlamentet efterlyser skärpta sanktioner mot ryska leveranskedjor och tillverkningskomponenter samt ryska tekniköverföringar som gör det möjligt för andra länder att förse

Ryssland med drönarteknik.

54. Europaparlamentet uppmanar eftertryckligen kommissionen att vidta de åtgärder som behövs för att förhindra sådana handlingar.

55. Europaparlamentet betonar att effektiva nationella civilförsvarsstrategier mot drönarattacker måste stödjas av en moderniserad transport- och kommunikationsinfrastruktur med dubbla användningsområden som gör det möjligt för C-UAS-enheterna, de mobila radartillgångarna och reparationsgrupperna att snabbt röra sig, så att man säkerställer att resiliensplanerna omsätts i operativ rörlighet.

56. Europaparlamentet anser att Ukrainas införande av decentraliserade drönarenheter kontrollerade på plutonnivå är en värdefull metod som är förtjänt av att efterliknas.

57. Europaparlamentet rekommenderar att drönaranfallsgrupper med autonoma beslutscykler integreras i medlemsstaternas väpnade styrkors brigader.

58. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att tillsammans med Nato lansera ett sex månader långt pilotprojekt mellan EU och Nato för att bilda, certifiera och validera de första enheterna för bekämpning av drönare på kompaninivå för utplacering i allierade brigader, med ett krav på att offentliggöra valideringsrapporten för pilotprojektet och de rekommenderade uppföljningsåtgärderna.

59. Europaparlamentet är medvetet om att de obemannade luftfartygssystemens effektivitet främst beror på navigeringens precision när de används i miljöer med intensiv elektronisk krigföring.

60. Europaparlamentet rekommenderar att antenner med kontrollerat mottagningsmönster (CRPA) och användningen av tillförlitliga signaler från globala satellitnavigeringssystem (GNSS), såsom Galileos offentliga reglerade tjänst, anammas av de väpnade styrkornas drönaroperatörer i syfte att tillhandahålla en precis tidsreferens och minska navigeringsfel.

61. Europaparlamentet betonar behovet att komplettera investeringar i offensiva obemannade luftfartygssystem med C-UAS-system, elektroniska skyddsåtgärder och GNSS-resiliens för att minimera sårbarheten när det gäller störningar och interferens från fienden.

62. Europaparlamentet efterlyser en omedelbar finansiering och uppmanar till ett snabbt införande av stridsenheter med drönare, både pansarvärn och antipersonella enheter, i alla Natos och EU:s väpnade styrkor på kompani-, bataljons- och brigadnivå, och att dessa ska införlivas organiskt i stridsenheter i hela Europa.

Parlamentet begär att Ukraina inkluderas som en fullständig operativ och doktrinmässig partner i utvecklings-, utbildnings- och certifieringsprocessen. Parlamentet uppmanar med eftertryck kommissionen och den höga representanten att samordna ett tvåårigt påskyndat program för upphandling, utbildning, underhåll och certifiering.

63. Europaparlamentet rekommenderar att medlemsstaterna på grundval av sina nationella försvarsstrategier utvecklar ett gemensamt svar på attacker med obemannade luftfartygssystem, bland annat genom att tillsammans utveckla och upphandla tekniska lösningar som kan användas gemensamt och som är fullt kompatibla med Natos ledningssystem och sömlöst integrerade i de civila flygledningssystemen och EU:s U-Space-ram för integrering av drönare för att hantera hybridkrigföringsscenarier.

64. Europaparlamentet framhåller de civila drönarnas potential och fördelar, och den stora omvandling de har inneburit när det gäller rörlighet, logistik, krishantering och kartografi, bland många andra områden, och noterar att de redan utgör ett betydande framsteg när det gäller att hantera EU:s säkerhets- och försvarsrelaterade utmaningar.

Anskaffning, finansiering och upphandling av drönare och C-UAS-förmågor

Förhandsgodkända leverantörer

65. Europaparlamentet uppmanar de nationella och internationella upphandlingsmyndigheterna, bland annat kommissionen och Europeiska försvarsbyrån, att upprätta öppna och transparenta förteckningar över förhandsgodkända leverantörer och prioritetsklassade order för kritiska drönarkomponenter och drönarplattformar, i nära samordning med medlemsstaterna och med säkerställande av lika tillgång för små och medelstora företag i hela unionen, så att kontrakt kan ingås snabbare under kriser.

66. Europaparlamentet betonar att sådana förteckningar bör baseras på transparenta och konkurrensutsatta urvalsprocesser som regelbundet uppdateras för att återspegla den operativa återkopplingen (även från Ukraina), och att de inte bör skapa långsiktiga marknadsfördelar som kan snedvrida konkurrensen. Parlamentet efterlyser en utökning av tillgången till EU:s finansieringsinstrument och upphandlingsförfaranden som inkluderar uppstartsföretag och forskningsinstitut på lika villkor.

67. Europaparlamentet uppmanar EU att upprätta en av Europeiska försvarsbyrån förvaltad förteckning över förhandsgodkända leverantörer av kritiska underenheter för drönare, och noterar vikten av att låta små och medelstora företag kvalificera sig genom revisioner på plats snarare än genom att visa fullständiga tidigare

resultat, i syfte att främja deras deltagande i den europeiska försvarsindustriella basen.

Stöd till små och medelstora företag

Om regionala nav och finansieringsinstrument

68. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna och Europeiska försvarsbyrån att rationalisera certifierings- och luftvärdighetsstandarderna för att påskynda integrationen och minska dubbelarbetet vid provning och behörighetsprövning. Parlamentet ser gärna att Edip och andra finansieringsinstrument prioriterar finansiering av regionala nav för drönartillverkning och C-UAS-innovation med delad infrastruktur och snabbspår när det gäller reglering, särskilt bland stater i frontlinjen. Parlamentet framhåller vikten av att främja rättvisa arbetsrutiner, socialt skydd och kompetensutveckling för en arbetskraft som håller hög kvalitet, samtidigt som man stöder lokalsamhällen och små och medelstora företag, med fokus på att skapa hållbara sysselsättningsmöjligheter.

69. Europaparlamentet efterlyser särskilt stöd till små och medelstora företag så att de får tillgång till dessa finansieringsinstrument, inbegripet förenklade ansökningsförfaranden och tilldelningskriterier.

Om små och medelstora företags tillgång till finansiering och upphandling

70. Europaparlamentet konstaterar att små och medelstora företag möter betydande hinder när det gäller att få tillgång till EU:s försvarsfonder och att de ofta utestängs från storskalig upphandling som domineras av tidigare leverantörer. Parlamentet uppmuntrar därför till inrättande av särskilda mekanismer i syfte att stödja integreringen av små och medelstora företag genom att minska de administrativa bördorna, införa instrument för direktfinansiering med tolerans mot misslyckanden och ge möjligheter till minibidrag och snabbfinansieringsverktyg som är av avgörande vikt för små och medelstora företag, samtidigt som rättvisa villkor säkerställs genom proportionella konsortiekrav, rimliga garantier och flexibla betalningsvillkor. Parlamentet uppmuntrar till inkludering av uppstartsföretag och forskningsorganisationer i upphandlingsprocesserna.

71. Europaparlamentet konstaterar att 80 procent av den europeiska industri som arbetar med utveckling, tillverkning och drift av lätta drönare utgörs av små och medelstora företag, som är nödvändiga för FoU och innovation inom drönarteknik och för ett snabbt svar på oförutsedda förändringar inom industrin, vilket varit fallet i Ukraina, och att dessa företag har svårigheter med att få finansiering för sina projekt.

72. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att inrätta en gemensam kontaktpunkt för att informera och hjälpa EU:s små och medelstora företag inom drönartillverkning att erhålla och få tillgång till finansiering, med tanke på att deras företagsstruktur gör det svårt för dem att bära den byråkratiska börda som dessa processer medför.

73. Europaparlamentet välkomnar kommissionens befintliga initiativ, särskilt inom ramen för Europeiska försvarsfondens EU-system för försvarsinnovation, när det gäller att stödja EU:s små och medelstora företag och uppstartsföretag på försvarsområdet.

74. Europaparlamentet uppmanar Europeiska försvarsbyrån och kommissionen att bygga vidare på detta arbete genom att utforska ytterligare åtgärder för att påskynda de europeiska små och medelstora drönarföretagens utveckling av högeffektiva försvarssystem på ett sätt som gör det möjligt för dessa små och medelstora företag att utnyttja möjligheter till export utanför Europa – för att säkerställa den kommersiella lönsamheten – samtidigt som man utvecklar europeiska försvarsförmågor och underlättar integreringen med den ukrainska försvarsmakten och främjar täta gemensamma innovationsinsatser.

Om små och medelstora företags tillväxt, expansion och industriella integration

75. Europaparlamentet konstaterar att majoriteten av företagen inom drönarindustrin är små och medelstora företag och uppstartsföretag och att det därför är viktigt att förenkla förfarandena och stödåtgärderna för små och medelstora företag när det gäller till exempel bidrag, regleringsstöd, integration och expansion.

76. Europaparlamentet efterlyser regionala drönarinnovationskluster som sammanför små och medelstora företag, forskningscentrum och större försvarsintegratörer i syfte att främja tekniköverföring och industriella synergier.

77. Europaparlamentet noterar Europeiska försvarsfondens potential att hjälpa små och medelstora företag att utvecklas till viktiga leverantörer och uppmuntrar program som stöder små och medelstora företags kapacitet att anskaffa komponenter, utveckla tillverkningstekniken och främja höga automatiseringsnivåer för att öka produktionen.

78. Europaparlamentet ser gärna att Europeiska försvarsfondens program möjliggör en snabbare expansion för små och medelstora företag genom en rad finansieringsomgångar som stöder tidig tillväxt och tillgång till kapital, produktutveckling, provning och utvärdering, med utgångspunkt i initiativet BraveTech EU.

79. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att uppmuntra till

skapande av gemensamma samriskföretag mellan stora europeiska huvudleverantörer inom försvarssektorn och små och medelstora innovationsföretag på drönarområdet i syfte att öka produktionen. Parlamentet rekommenderar att den ukrainska industrin inkluderas i detta avseende.

Om provning, certifiering och regleringsförenkling

80. Europaparlamentet noterar att perioden mellan provning och validering av drönare är lång, och uppmuntrar medlemsstaterna att häva de upphandlingsrestriktioner som hindrar små och medelstora företags provning av viktiga förmågor.

Den europeiska försvarstekniska och försvarsindustriella basen

81. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och rådet att integrera nästa generations drönartekniker, såsom kant-AI, svärmautonomi och förstärkta styr- och kontrollänkar, i den europeiska försvarstekniska och försvarsindustriella basen, och samtidigt sträva efter en gradvis och ömsesidigt fördelaktig integrering av den ukrainska försvarstekniska och försvarsindustriella basen och utnyttja långsiktiga industriella färdplaner, flaggskeppskluster inom ramen för Europeiska försvarsfonden och snabba Edip-instrument för att säkerställa en snabb anpassning och bibehålla unionens tekniska försprång.

82. Europaparlamentet vill att drönare ska betraktas som kritiska förmågor av EU. Parlamentet betonar att det är brådskande att investera i den europeiska försvarstekniska och försvarsindustriella basen för att möjliggöra massproduktion av drönare som är prismässigt överkomliga, och framhåller behovet av kostnadseffektiva system som kan sättas in i stor skala och säkerställa att EU blir självständigt när det gäller drönarförmågor. Parlamentet menar att sådana förmågor måste utvecklas i nära samarbete med Ukraina och betonar vikten av att styra fler av EU:s försvarsinvesteringar mot gemensam upphandling, med stöd av Europeiska försvarsbyrån.

83. Europaparlamentet uppmanar unionen och dess medlemsstater att skyndsamt arbeta med konkreta projekt som syftar till att åtgärda förmågebristerna inom integrerat luft- och robotförsvar, särskilt i samband med drönar- och antidrönarkrigföring, för att skapa ett djupgående flerskiktsområde bestående av tekniskt avancerade system med interoperabla antidrönarförmågor för upptäckt, spårning och neutralisering. Parlamentet framhåller den lika stora betydelsen av luftherravälde, i form av exempelvis projektet avseende ett framtida luftstridssystem (FCAS). Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att överväga att använda europeiska försvarsprojekt av gemensamt intresse som ram för projekten. Parlamentet noterar behovet av sektorsövergripande samarbete

mellan försvaret, cybersäkerhetssektorn och forskarsamhället för att utveckla holistiska strategier som integrerar den senaste digitala tekniken och cyberförsvarstekniken.

84. Europaparlamentet betonar behovet att utöka sådana förmågor till att omfatta alla medlemsstater, särskilt områdena kring kritisk infrastruktur och befolkade områden.

85. Europaparlamentet betonar dock att dessa gemensamma program också måste struktureras så att de säkerställer snabba utvecklingscykler och aktivt möjliggör deltagande av innovativa små och medelstora företag. Parlamentet understryker att sådana företag ofta är betydligt mer agila och uppfinningsrika än de traditionella huvudleverantörerna, och att utnyttjande av deras kreativitet och snabbhet är avgörande när det gäller att hålla jämna steg med den föränderliga hotmiljön och snabbt sätta in kostnadseffektiva lösningar.

86. Europaparlamentet inser att takten i den tekniska utvecklingen på området obemannade system och bekämpning av obemannade system saknar motstycke, och uppmanar kommissionen, Europeiska försvarsbyrån och medlemsstaterna att införa snabbare innovations- och anskaffningscykler, vilket skulle möjliggöra ett snabbt insättande av ny drönar- och C-UAS-teknik. Parlamentet betonar att långa certifierings-, upphandlings- och provningsprocesser kan innebära att EU:s förmågor är föråldrade när de väl sätts in.

Drönarmur

87. Europaparlamentet stöder ett system för övervakning av och försvar mot drönare (en så kallad drönarmur) – såsom föreslagits av kommissionens ordförande – med ett robust end-to-end-system som omfattar förmågor för avancerad detektering, resilient ledning och kostnadseffektivt ingripande, och efterlyser en teknisk färdplan utarbetad i nära samarbete med Ukraina. Parlamentet insisterar på att kommissionens förslag i hög grad måste bygga på de ukrainska erfarenheterna från frontlinjen, som visar att effektiviteten beror på plattformsteknik men också på integrerade ledningssystem, utbildad personal och ett resilient krigföringsekosystem, inbegripet lokala tillverkare, operatörer, innovatörer och leverantörer av data/analyser.

Rationaliserad certifiering

88. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna, Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet (Easa) och Europeiska försvarsbyrån att rationalisera certifierings- och luftvärdighetsstandarderna för att påskynda integrationen och minska dubbelarbetet vid provning och behörighetsprövning. Parlamentet konstaterar att EMAR och korscertifiering måste införas.

89. Europaparlamentet uppmanar Easa att påskynda handläggningen av ansökningar om flygtillstånd och fastställa tydliga certifieringskriterier för system med hög höjd och lång uthållighet respektive medelhög höjd och lång uthållighet tillsammans med Nato. Parlamentet framhåller det akuta behovet att utse tillräckligt många revisorer och effektivisera förfarandena för att undvika onödiga innovationsförseningar.

90. Europaparlamentet efterlyser ett europeiskt ramverk för snabbt godkännande av gränspassage för och transitering av utrustning för obemannade luftfartygssystem/drönare mellan medlemsstaterna inom ramen för den militära rörligheten.

91. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att harmonisera de försvarsrelaterade lagstiftningsåtgärderna avseende drönare i syfte att skapa ett bindande EU-regelverk för militära drönaroperationer (parallellt med de civila Easa-reglerna). Parlamentet betonar att regelverket bör klargöra insatsreglerna, certifieringen, den militära användningen av luftrummet och de etiska garantierna för GSFP-uppdrag och nationell försvarsplanering för att underlätta interoperabiliteten och påskynda de gemensamma insatserna inom ramen för GSFP-uppdragen och Natos uppdrag.

Överföringar inom EU

92. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att förenkla reglerna för överföring inom EU av drönar- och drönarbekämpningsrelaterad teknik och att skapa synergieffekter mellan Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EG av den 6 maj 2009 om förenkling av villkoren för överföring av försvarsrelaterade produkter inom gemenskapen[15], och därmed sammanhängande teknik, och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/821 av den 20 maj 2021 om upprättande av en unionsordning för kontroll av export, förmedling, transitering och överföring av samt tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden[16].

93. Europaparlamentet uppmanar till undanröjande av onödiga byråkratiska hinder och administrativa bördor som fördröjer den operativa beredskapen.

94. Europaparlamentet betonar behovet att komplettera investeringar i offensiva obemannade luftfartygssystem med C-UAS-system, elektroniska skyddsåtgärder och GNSS-resiliens för att minimera sårbarheten när det gäller störningar och interferens från fienden.

Överensstämmelse med kriterierna för EU-ursprung

---

15 EUT L 146, 10.6.2009, s. 1.
16 EUT L 206, 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj.

95. Europaparlamentet uppmanar till återflytt av tillverkningsindustri för att undvika ett oproportionerligt beroende av tredjeländer, särskilt Kina, när det gäller tillverkning av drönarsystem.

96. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna, kommissionen och Europeiska försvarsbyrån att snarast komma till rätta med EU:s kritiska beroende av kinesiska sällsynta jordartsmetaller som är nödvändiga för försvarsindustrin, inbegripet tillverkningen av drönare och antidrönarsystem. Parlamentet betonar behovet att etablera alternativa och hållbara källor till utvinning och bearbetning av sällsynta jordartsmetaller, att investera i forskning och utveckling på området teknik för återvinning och ersättning och att inkludera dessa prioriteringar i de framtida program inom ramen för Europeiska försvarsfonden och Edip som syftar till att stärka Europas strategiska industriella resiliens.

97. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att se till att alla drönarplattformar som finansieras genom europeiska program och/eller finansieringsinstrument uppfyller de respektive EU-ursprungskriterierna för stödberättigande med avseende på viktiga delkomponenter och att vidta åtgärder för att säkerställa att tillgången till sådana delkomponenter är tillförlitlig och garanterad.

98. Europaparlamentet kräver vidare att underleverantörer ska omfattas av samma kriterier. Parlamentet betonar vikten av att säkerställa fullständig och direkt europeisk kontroll över gränssnitten mellan människa och maskin samt annan drönarrelaterad programvara.

99. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa att alla drönarplattformar som finansieras genom EU:s budget uppfyller kriterierna för EU-ursprung och inte omfattas av några restriktioner från tredjeländer när det gäller definitionen, anpassningen och utvecklingen av produktens utformning, inbegripet den rättsliga befogenheten att ersätta eller demontera komponenter som är föremål för sådana restriktioner.

100. Europaparlamentet efterlyser incitament för att drönarplattformar som finansieras genom Europeiska försvarsbyrån ska uppfylla kriterierna för EU-ursprung, eller ha ursprung i partnerländer såsom Ukraina, Norge och Förenade kungariket, särskilt gällande viktiga komponenter.

Europeiska försvarsfondens bidragsstruktur och tilldelningskriterier

101. Europaparlamentet rekommenderar att bidrag från Europeiska försvarsfonden ska användas som incitament för att säkerställa

    1. att företag som anskaffar komponenter från EU tilldelas extra poäng vid upphandlingar,
    2. att anbuden är öppna för val av tredjeländer såsom Ukraina och tredjeländer med strategiska partnerskapsavtal med EU,

3. utbyten mellan personalen rörande anskaffning av komponenter.

102. Europaparlamentet uppmanar Europeiska försvarsbyrån att bedöma leverantörernas operativa inverkan och kostnadseffektivitet när det gäller att slutföra uppdragsmålen, i stället för att rikta in sig enbart på enhetspriset.

103. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att tillåta villkorligt insättande av och villkorlig experimentering med system som ännu inte är fullt certifierade för brådskande operativ användning, med utvärdering i realtid i kontrollerade miljöer.

104. Europaparlamentet ser gärna att Edip och andra finansieringsinstrument prioriterar finansiering av regionala nav för drönartillverkning med delad infrastruktur och snabbspår när det gäller reglering, särskilt bland stater i frontlinjen.

Regionala tillverkningsnav

C-UAS och regionala tillverkningsnav

105. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att snarast påskynda utbyggnaden av den europeiska utvecklings- och produktionskapaciteten för drönare och antidrönarsystem, bland annat genom Safe-instrumentet.

106. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram ett EU-drönarpaket med fokus på drönar- och antidrönarsystem samt stödförmågor, som bör innehålla en strategi för användning av befintliga instrument för att stimulera forskning och utveckling samt lokalisering av kritiska leveranskedjor, såväl som en förordning om användning av drönare i civila och militära sammanhang som är anpassad till det nuvarande hotscenariot. Parlamentet efterlyser ökade investeringar med fokus på integrering av nästa generations digitala teknik i drönar- och antidrönarförsvarssystemen för att öka deras resiliens, skalbarhet och effektivitet.

107. Europaparlamentet vill se att nationella nav för provning, certifiering och interoperabilitet för drönare inrättas i hela EU.

108. Europaparlamentet betonar att sådana nav skulle underlätta provningen och certifieringen av UAV- och C-UAS-system i överensstämmelse med EU:s och Natos standarder.

109. Europaparlamentet framhåller behovet av provning, produktion och utbildning när det gäller drönare och C-UAS med målet att stärka de yttre gränserna och avskräcka från hybridattacker.

110. Europaparlamentet betonar att de regionala naven för drönartillverkning bör samlokaliseras med logistiknoder med dubbla

användningsområden kopplade till TEN-T, för att möjliggöra en sömlös förflyttning av militära och civila drönartillgångar, reservdelar och operatörer över gränserna på ett integrerat sätt i hela EU och i linje med eventuella idéer om framtida drönarmurar.

111. Europaparlamentet stöder inrättandet av underhållscentrum som samlokaliseras med Natos anläggningar och som har lämplig teknisk utrustning för snabb reparation av C-UAS-tillgångar.

Kvalificerade tillverkare, rättvis konkurrens och regionala ekosystem

112. Europaparlamentet betonar att den europeiska drönarmarknaden bör utvecklas enligt principerna om rättvis konkurrens, innovation och öppen åtkomst för kvalificerade tillverkare. Parlamentet konstaterar att en stabil efterfrågan och tydliga långsiktiga perspektiv är avgörande för de europeiska drönarproducenternas hållbarhet.

113. Europaparlamentet framhåller vikten av att öka den lokala industriella kapaciteten för att säkerställa konkurrenskraften, resiliensen och den långsiktiga lönsamheten för de europeiska sektorerna för obemannade system.

114. Europaparlamentet betonar att fördelarna med drönarrelaterad innovation och tillverkning bör vara geografiskt balanserade.

115. Europaparlamentet uppmanar till inrättande av innovationskorridorer och provningsanläggningar i alla unionens regioner, för att säkerställa tillgången till finansiering och stimulera lokala ekosystem för uppstartsföretag, små och medelstora företag och forskningsinstitut som bidrar till Europas tekniska suveränitet.

116. Europaparlamentet noterar att de åtgärder som rör drönarförmågor och drönarbekämpningsförmågor saknar sedan länge etablerade metoder, och uppmanar med eftertryck unionen och dess medlemsstater att dra nytta av detta genom att från början se till att planering, forskning, utveckling, upphandling och förvaltning av sådana förmågor i allt högre grad genomförs utifrån en europeisk synvinkel och att det finns tillgång till kritisk suverän teknik med avseende på drönar- och antidrönarkrigföring i unionen.

117. Europaparlamentet vill att Europeiska försvarsfondens kriterier för stödberättigande ska justeras för att säkerställa högre poäng för gemensamma upphandlingar med en jämnare geografisk representation av medlemsstaterna, så att konsortier som byggs upp kan öka sin försvarsindustriella produktion.

Innovation, FoU-kluster och tillverkning av kritiska komponenter

118. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att anpassa sina försvars- och försvarsindustripolitiska instrument för att säkerställa

att de är ändamålsenliga när det gäller att stödja utvecklingen av drönar- och drönarbekämpningsförmågor.

119. Europaparlamentet efterlyser EU-finansiering till stöd för inrättandet av ett nav för tillverkning av avancerade drönarkomponenter, särskilt i regioner med starka ingenjörs- och it-sektorer, vilket bidrar till både den regionala utvecklingen och unionens strategiska oberoende.

120. Europaparlamentet vill att Europeiska försvarsfonden ska finansiera multinationella FoU-kluster som är inriktade på drönarframdrivning, AI-autonomi och förstärkta styr- och kontrollänkar.

121. Europaparlamentet betonar vikten av att styra strategiska investeringar mot relevanta industriella och tekniska nav runt om i EU och stödja bearbetningen av råvaror, produktionen av halvledare, tillverkningen av batterier, monteringen av drönare och integreringen av ledningssystem, samtidigt som det säkerställs att sådana investeringar också stärker den bredare europeiska försvarsindustriella basen.

Snabbt insättande

Innovationsaccelerator för och experimentering med drönare

122. Europaparlamentet välkomnar den första kampanjen för europeiska operativa experiment på området försvarsinnovation (OPEX), som lanserats av Europeiska försvarsbyrån, och uppmanar Europeiska försvarsbyrån att omvandla den till en permanent innovationsaccelerator för drönare och bekämpning av obemannade luftfartygssystem för snabbt insättande och att validera återkoppling från frontlinjen, påskynda prototyputvecklingen och påskynda insättandet genom korta konkurrensutsatta anbudsinfordringar för att möjliggöra framsteg och innovation.

Flexibilitet vid upphandling och påskyndad anskaffning

123. Europaparlamentet uppmanar Europeiska försvarsbyrån att tillåta avtal om obegränsade leveranser/obegränsade kvantiteter för att säkerställa att en baslinje för försörjning uppnås.

124. Europaparlamentet uppmanar Europeiska försvarsbyrån och andra upphandlingsorgan att inrätta ett särskilt inköpsspår för obemannade luftfartygssystem för upphandling av färdiga avancerade obemannade luftfartygssystem i syfte att kringgå de konventionella fleråriga anskaffningsprocesserna och tjänsteavtalen.

125. Europaparlamentet vill att det säkerställs att Europeiska försvarsfondens projekt och andra EU-initiativ för gemensam upphandling på försvarsområdet har prioritetsklassade order som underlättar snabba anskaffningsprocesser och minskar

komplikationerna vid upphandlingar.

Inkludering av små och medelstora företag och icke-traditionella leverantörer

126. Europaparlamentet uppmuntrar till utveckling av nationella försvarsindustrier och stöd till lokala offentlig-privata partnerskap utan att det påverkar de kvalitets-, skydds- och säkerhetskrav som gäller för tekniken.

127. Europaparlamentet uppmuntrar till avlägsnande av lägre inträdeshinder för icke-traditionella leverantörer genom att icke-kritiska säkerhetskrav avlägsnas vid tidig provning och tidigt insättande, så att små och medelstora företag och icke-traditionella leverantörer kan delta i försvarsinnovationen.

Handlingsplan för tillverkning av kritiska drönarkomponenter

128. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att i samarbete med Nato utarbeta en handlingsplan för tillverkning av kritiska drönarkomponenter med riktade subventioner för kritiska komponenter, särskilt borstlösa likströmsmotorer, litiumbatterier, sensorer och additiv tillverkning i EU. Parlamentet efterlyser utveckling och produktion av viktiga och framväxande tekniker och material inom EU, inbegripet optik, kommunikationsmoduler och additiv tillverkning. Parlamentet framhåller behovet att säkerställa EU:s resiliens och självförsörjning när det gäller drönarproduktion, med strikta kriterier för stödberättigande för att säkerställa leveranskedjans resiliens, och att beakta det långsiktiga målet att uppnå strategiskt oberoende genom att utveckla inhemsk europeisk drönarteknik baserad på EU-väsentliga komponenter, med stöd av resilienta leveranskedjor.

129. Europaparlamentet framhåller att en sådan handlingsplan måste säkerställa samarbetet med europeiska små och medelstora företag.

130. Europaparlamentet understryker behovet att inkludera mikrochip, avancerad programvara och cyberresiliens.

Regelverk/ESG

Förenkling och harmonisering av reglerna

131. Europaparlamentet betonar behovet att undanröja onödiga regelbördor och administrativa bördor för drönarindustrin och dess leverantörer, särskilt för små och medelstora företag, och att inrätta ett europeiskt drönarsuveränitetsindex som ska fungera som ett EU-omfattande revisionsverktyg för bedömning av den procentmässiga storleken på varje plattforms beroende av tredjeländer, och som kan användas för att prioritera finansiering av de plattformar och

program som har den högsta procentandelen komponenter från medlemsstaterna.

132. Europaparlamentet efterlyser snabba undantag för licenser inom EU för att underlätta den inre handeln, samtidigt som kontrollerna av den externa exporten stärks.

133. Europaparlamentet anser att harmoniseringen av reglerna och exportkontrollen bör stärkas genom

a) utveckling av EU-omfattande exportlicenser och vägar för komponenter som är förenliga med förordning (EU) 2021/821, samtidigt som EU:s exportregler och de nationella exportreglerna följs, så att europeiska drönare blir mer konkurrenskraftiga utomlands,

b) anpassning av reglerna för civila drönare (till exempel Easas standarder) till de militära upphandlingsbehoven för att påskynda innovation med dubbla användningsområden.

Industriellt oberoende, ESG-villkor och operativ effektivitet

134. Europaparlamentet betonar att tilldelningen av medel för utveckling och produktion av drönare och C-UAS bör baseras uteslutande på kriterier som avser effektivitet, säkerhet, resiliens och operativ prestanda.

135. Europaparlamentet förespråkar prioritering av reservdelar, modulär reparerbarhet och kapacitet för snabba byten av motorer i syfte att säkerställa att enheterna fortsätter att fungera under stridsförhållanden. Parlamentet framhåller behovet av en sammanhängande industri- och leveranskedjepolitik som ger den europeiska industrin incitament att producera skalbara system som är lätta att reparera, samtidigt som man ser till att det finns tillräckliga lager av kritiska komponenter. Parlamentet uppmanar eftertryckligen kommissionen och medlemsstaterna att undanröja flaskhalsar i upphandlingen som gör att viktig försvarsutrustning inte kan produceras och sättas in i tid.

Produktionssäkerhet och övergripande EU-lagstiftning om drönare

136. Europaparlamentet uppmanar med eftertryck kommissionen och medlemsstaterna att prioritera förstärkningen och skyddet av EU:s vapenföretag och de europeiska försvarsindustrianläggningarna i syfte att minska de potentiella hybridhoten och direkta drönarhoten mot deras produktionslinjer.

137. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram ett EU-drönarpaket med fokus på drönar- och antidrönarsystem samt stödförmågor, som innehåller en strategi för användning av befintliga instrument för att stimulera FoU och lokalisering av

kritiska leveranskedjor, såväl som en förordning om användning av drönare i civila och militära sammanhang som är anpassad till det nuvarande hotscenariot.

138. Europaparlamentet efterlyser ökade investeringar med fokus på integrering av nästa generations digitala teknik i drönar- och antidrönarförsvarssystemen för att öka deras resiliens, skalbarhet och effektivitet.

139. Europaparlamentet efterlyser en harmonisering av insatsreglerna för offensiv användning av obemannade luftfartygssystem i medlemsstaterna, inbegripet exportkontroller och rättsliga ramar, så att man säkerställer en fullständig efterlevnad av internationell humanitär rätt.

Arbetsplan för viktiga material

140. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utarbeta en arbetsplan för utveckling av strategiska reserver och lager av kritiska komponenter, bland annat sprängämnen, propellrar, tändsatser, kolfiberramar, elektronik, motorer, mikrochip och andra material som är viktiga för utveckling av system för obemannade luftfartyg, för obemannade ytfarkoster och för obemannade undervattensfarkoster, för att minska beroendet av tredjeländer och öka den europeiska försvarstekniska och försvarsindustriella basens resiliens.

141. Europaparlamentet betonar att dessa reserver bör förvaltas i samordning med Nato för att säkerställa interoperabiliteten och undvika dubbel lagerhållning.

142. Europaparlamentet betonar vikten av ny trådstyrningsteknik för drönare som utformats för att motverka interferens och elektronisk krigföring.

143. Europaparlamentet uppmanar europeiska företag att tillverka dessa fiberoptiska kablar inom EU eller i en Natomedlemsstat för att undvika icke-transparent teknik och stärka säkerheten för drönartekniska komponenter.

EU:s finansieringsramar – den fleråriga budgetramen, Safe, ReArm osv.

Strategisk finansiering och EU:s finansieringsramar

144. Europaparlamentet betonar behovet att genom de nuvarande instrumenten och nästa fleråriga budgetram säkerställa en hållbar utveckling av drönarrelaterad försvarsinnovation, drönarrelaterade färdigheter och certifieringsstandarder samt drönarrelaterad provnings- och utbildningsinfrastruktur i hela unionen.

145. Europaparlamentet förespråkar att Ukrainas tillgång till Safe-

mekanismen utnyttjas på så sätt att investeringar i utvecklingen av landets UAS-förmåga inkluderas.

146. Europaparlamentet efterlyser ett snabbt antagande av det omnibuspaket om försvar som kommissionen lade fram i juni 2025 och som syftar till att minska de administrativa och byråkratiska bördorna (till exempel tillståndsprocessen) och flaskhalsarna (till exempel tillgången till finansiering) för försvarsföretag, organisationer och medlemsstater, så att man därmed främjar utvecklingen av innovativa lösningar och innovativ produktion på drönarområdet.

147. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att använda finansieringsprogram såsom Safe för att belysa behovet av att EU-länderna utvecklar sin drönarindustri, och rekommenderar att medlemsstaterna ger detta behov den uppmärksamhet och prioritet som det förtjänar.

Anpassning av försvarsinstrument och investeringsramar

148. Europaparlamentet framhåller vitaliteten i C-UAS-teknikförmågorna. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att göra lämpliga investeringar i både drönarförmågor och C-UAS-förmågor.

149. Europaparlamentet påminner om att drönarrelaterade investeringar bör stå i överensstämmelse med unionsinstrument som stöder den försvarsindustriella basen, inbegripet, i förekommande fall, förordningen om kritiska råmaterial, EU:s förordning om halvledare[17], den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP) och andra ramverk, så att innovation med dubbla användningsområden bidrar på ett meningsfullt sätt till den operativa beredskapen.

150. Europaparlamentet uppmanar Europeiska försvarsbyrån att inkludera särskilda mål för drönarförmågor i EU:s kommande förmågeutvecklingsplan, som ska övervakas genom den samordnade årliga försvarsöversikten och stödjas av projekt inom ramen för det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco).

151. Europaparlamentet välkomnar användningen av Safe och egetkapitalinstrumentet på försvarsområdet för att öka produktionen, säkra leveranskedjorna och stödja de små och medelstora företagens deltagande i sektorn för obemannade system.

152. Europaparlamentet uppmuntrar kommissionen att stärka Europeiska

---

17 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1781 av den 13 september 2023 om en ram med åtgärder för att stärka Europas halvledarekosystem och om ändring av förordning (EU) 2021/694 (förordning om halvledare) (EUT L 229, 18.9.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1781/oj).

försvarsfondens incitament i fråga om poängsättning till förmån för multinationella konsortier, delade plattformar och innehåll som till stor del har sitt ursprung i EU. Parlamentet betonar att sådana åtgärder är av avgörande betydelse för att konsolidera efterfrågan, öka resiliensen och utöka Europas oberoende drönarförmågor. Parlamentet stöder utvecklingen av ett suveränitetsindex för att mäta och stimulera minskningen av beroendet av källor utanför EU i hela värdekedjan för drönare.

Styrning och subsidiaritet i förvaltningen av medel

153. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att involvera lokala och regionala förvaltningar i förvaltningen av EU:s försvarsprojekt, i enlighet med subsidiaritetsprincipen.

Förstärkning av leveranskedjorna

Återflytt och lokalisering av industri

154. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att prioritera återflytt av kritiska komponenter genom att

    a) samfinansiera produktionsanläggningar i medlemsstaterna för borstlösa likströmsmotorer, litiumjonbatterier, halvledare och elektrooptiska sensorer genom offentlig-privata partnerskap,

    b) erbjuda medlemsstatsstödda subventioner och skatteincitament åt företag som är villiga att förlägga sin produktion till EU, och se till att detta samordnas på EU-nivå för att säkerställa maximal effektivitet och minska snedvridningen av konkurrensen på den inre marknaden,

    c) utnyttja EU:s förordning om halvledare för att prioritera försvarstillämpningar vid tilldelningen av strategisk finansiering för halvledare.

155. Europaparlamentet understryker behovet av en insats från hela EU för att säkerställa en tillförlitlig tillgång till kritiska råvaror, såsom litium, magneter av sällsynta jordartsmetaller och halvledare, och för att investera i högpresterande batterier, sensorer och säkra datalänkar.

156. Europaparlamentet efterlyser en utvidgning av de gemensamma säkerhetsavtalen med strategiska partner för att stärka leveranskedjans resiliens och den ömsesidiga tillgången till strategisk teknik.

Diversifiering och strategisk redundans

157. Europaparlamentet pekar på behovet att bygga redundanta och

diversifierade leveranskedjor som

a) uppmuntrar flerleverantörsstrategier för viktiga drönarkomponenter i flera EU-medlemsstater och likasinnade partner,

b) stöder de inhemska insatserna för utvinning och raffinering av sällsynta jordartsmetaller i enlighet med förordningen om kritiska råmaterial, samtidigt som återvinningskapaciteten för litium, kobolt och neodymmagneter byggs upp,

c) upprättar nödlager av kritiska drönarkomponenter för användning under geopolitiska försörjningsavbrott,

d) säkerställer att drönarproduktionen decentraliseras i hela EU för att begränsa riskerna för leveranskedjan och öka försörjningstryggheten för drönare.

Arbetskraft, standarder och hållbara partnerskap

158. Europaparlamentet framhåller behovet att investera i arbetskraft och tillverkningsinfrastruktur genom att

a) standardisera öppna arkitekturer och gränssnitt för interoperabilitet,

b) föreskriva öppna modulära standarder för alla EU-finansierade drönarsystem i syfte att möjliggöra utbyte av plug and play-komponenter (till exempel sensorer och radioenheter) från flera leverantörer, och samordna med Nato för att skapa överensstämmelse när det gäller standarder och interoperabilitetsbehov.

159. Europaparlamentet påminner om det anförande som Grönlands regeringschef, Jens-Frederik Nielsen, höll för parlamentet den 8 oktober 2025, och framhåller den strategiska räckvidden när det gäller att utveckla ett starkare samarbete mellan EU och Grönland så att europeiska företag får tillgång till råvaror inom ramen för ett partnerskap med Grönlands regering som bygger på användning av hållbara metoder.

Provningsanläggningar samt utbildning inom EU

Provningsinfrastruktur och regleringsförenkling

160. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att erkänna vikten av att genomföra provning av drönare och nya tekniska tillämpningar på stora öppna platser för att säkerställa säkerheten, effektiviteten och ändamålsenligheten hos sådana innovationer. Parlamentet uppmanar eftertryckligen kommissionen och medlemsstaterna att minska den onödiga byråkratin och administrativa bördan, rationalisera provningsförfarandena och underlätta ett snabbt insättande och en snabb utvärdering av ny

drönarteknik.

161. Europaparlamentet uppmuntrar gemensamma initiativ som syftar till att säkerställa en snabb tillgång till provningsinfrastruktur genom att reformera föråldrade rättsliga hinder eller utkontraktera provningen för att möjliggöra försök under förhållanden som motsvarar operationsmiljöerna.

162. Europaparlamentet ser bestämmelserna om provningskrav för obemannade luftfartygssystem inom elektronisk krigföring, långdistansflygningar och icke-standardfrekvenser som ett särskilt hinder för skapandet av kvalitativa militära fördelar bland medlemsstaternas försvarsmakter, och förordar bättre tillgång för beprövade innovatörer inom UAS-förmågor för att säkerställa frekvent och enkel tillgång till provningsområden.

Innovationsenheter och AI-baserad utbildning

163. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att stödja permanenta innovationsenheter och utbildning inom alla nationella säkerhetstjänster där kommersiell teknik provas i verkliga driftsmiljöer och av slutanvändare.

164. Europaparlamentet uppmanar EU:s militära stab och Europeiska försvarsbyrån att se till att de AI-baserade UAS-systemen tränas gemensamt av medlemsstaterna och att stödja upphandlingen av AI-baserade UAS-system så att de kan tränas och provas under operativt relevanta förhållanden och därmed fungerar effektivt i verkliga scenarier.

Gemensamma provningsbanor, integrering och interoperabilitet

165. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att samarbeta när det gäller att gemensamt inrätta innovationsprovningsbanor med anknytning till Nato där försvarsmakterna och leverantörerna kan genomföra provning året runt.

166. Europaparlamentet föreslår att man inrättar en EU-mekanism för provning avseende integrering och interoperabilitet mellan utvalda obemannade system och system för bekämpning av obemannade system, inklusive cyberscenarier, scenarier för elektronisk krigföring och scenarier för insatsregler, som genererar verifierade integreringsprofiler snarare än tekniska demonstrationer.

167. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att inom ramen för sina avtal om underlättande av hållbara investeringar inkludera nödvändigheten av att den europeiska drönarindustrin och medlemsstaterna säkrar tillräckliga reserver av de viktiga material och komponenter som är nödvändiga för utvecklingen av obemannade luftfartygssystem.

Certifieringar

168. Europaparlamentet uppmanar Europeiska försvarsbyrån att utveckla flerspråkiga, standardiserade certifieringsvägar för operatörer i alla medlemsstater.

169. Europaparlamentet stöder modulära systemarkitekturer, så att komponenter (till exempel radioenheter och kameror som utgör nyttolast) kan uppgraderas var för sig, utan en fullständig omcertifiering av plattformen.

Standardisering

Tekniska standarder, modularitet och digital integrering

170. Europaparlamentet uppmanar till institutionalisering i Europeiska försvarsfondens forsknings- och utvecklingsprocesser av snabb prototyputveckling, modulär utformning och digital-nativa ledningssystem som standard för alla utvecklingsmodeller.

171. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att se till att framtida förordningar möjliggör en säker och skalbar integrering av drönare med fokus på cybersäkerhet, felsäkra system samt standardisering när det gäller dubbla användningsområden.

172. Europaparlamentet uppmuntrar en ”kommersiellt först”-strategi för obemannade luftfartygssystem som prioriterar inköp direkt från kommersiella leverantörer i syfte att testa nya anskaffningsmodeller som senare kan utökas till att omfatta andra förmågeområden.

173. Europaparlamentet vill att särskild finansiering för obemannade luftfartygssystem ska vara kopplad till breda uppdragsrelaterade kategorier så att snabb problemlösning möjliggörs och kommersiell innovation stöds.

174. Europaparlamentet uppmanar Europeiska försvarsbyrån att inrätta en enhetlig digital plattform för end-to-end-samarbete med den kommersiella sektorn som möjliggör kommunikation i realtid, spårning av förslag och övervakning av framsteg.

Interoperabilitet och operativa ramar

175. Europaparlamentet noterar den avgörande betydelsen av förmågor för snabb upptäckt, attribuering och neutralisering av obemannade system, och efterlyser en gemensam EU-ram för gränsöverskridande datadelning, interoperabel situationsmedvetenhet och gemensamma målinriktningsprotokoll för att förebygga och reagera på intrång. Parlamentet betonar att ett sådant samarbete bör innefatta gemensamma standarder för sensorer och ledningssystem, samordnad upphandling när så är lämpligt och mekanismer för ett säkert utbyte i realtid av telemetri och incidentrapporter för att

möjliggöra samordnade åtgärder mellan medlemsstaterna och med europeiska Natomedlemmar. Parlamentet understryker att man måste fastställa en EU-omfattande interoperabilitetsstandard genom att föreskriva öppna modulära standarder för C-UAS-system inom ramen för program som finansieras av Europeiska försvarsfonden i syfte att säkerställa plug and play-kompatibilitet och minska låsningen till leverantörer. Parlamentet noterar vikten av att de operativa kraven för drönare i klasserna I–III standardiseras i hela EU för att möjliggöra gemensamma inköp och interoperabilitet baserat på en förmågeinriktad kategorisering där man beaktar de operativa standarderna för drönare med olika operativa användningsområden med integrering av elektronisk krigföring och AI-stödd upptäckt av hot.

Modernisering av reglerna och flygsäkerhet

176. Europaparlamentet efterlyser en uppdatering av luftfartsregelverket för att säkerställa flygsäkerheten mot bakgrund av den ökande användningen av drönare och drönarbekämpningsinfrastruktur.

Artificiell intelligens

Tekniska framsteg och strategisk betydelse

177. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att erkänna den strategiska betydelsen av och ytterligare främja ny teknik för den europeiska drönarindustrin, särskilt på området artificiell intelligens. Parlamentet påminner om Operation Spindelnät och den teknik som användes i de ukrainska drönarna och som gjorde det möjligt för dessa obemannade system att på egen hand identifiera och attackera militära mål. Parlamentet ser gärna att Europeiska försvarsfonden fortsätter att stödja och vidareutveckla program såsom AIR-D-EPE för att främja forskningen, provningen och insättandet av AI-baserade lösningar för drönares autonoma drift och navigering.

178. Europaparlamentet rekommenderar vidare att man utformar skalbara kontrollalgoritmer som testar svärmstrategier och syntetiserar miljöer.

Operativ utveckling och nya risker

179. Europaparlamentet inser hur snabbt drönarna utvecklas när det gäller integreringen av AI-algoritmer för beslutsfattande i realtid, undvikande av hinder och uppdragsoptimering, vilket möjliggör större autonomi, precision och mångsidighet. Parlamentet inser också att helt autonoma drönare, när de väl har satts in på slagfältet, kommer att innebära avsevärda komplikationer för militära och civila krisplanerare på alla nivåer, vilket riskerar att ytterligare intensifiera hoten från obemannade luftfartygssystem, såsom helt autonoma drönarsvärmar, anfall på djupet och riktade mord.

Styrning, etik och internationell rätt

180. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att utvecklingen och insättandet av nya krigföringssystem, inbegripet drönare med autonoma förmågor, strikt styrs av internationell rätt, inbegripet internationell humanitär rätt, och att human-in-the-loop-principen används för att säkerställa en meningsfull mänsklig kontroll över det dödliga våldet.

Riktad energi-vapen

181. Europaparlamentet uppmuntrar till prioritering av utvecklingen och produktionen av fastfasbatterier, som är en viktig möjliggörande faktor för nästa generations drönar- och försvarsteknik.

182. Europaparlamentet noterar att fastfasbatterier har högre energitäthet, längre livslängd och högre laddningshastigheter. Parlamentet understryker att deras oantändliga fasta elektrolyter avsevärt ökar säkerheten och minskar risken för brand eller explosion, något som gör att de är av stor vikt för att stärka EU:s tekniska autonomi och operativa resiliens.

183. Europaparlamentet uppmanar kommissionen, Europeiska försvarsbyrån och Europeiska försvarsfonden att prioritera FoU på området avancerade elektroniska krigföringssystem och teknik för riktad energi-vapen som syftar till att motverka potentiella hybridhot och drönarattacker riktade mot medlemsstaterna.

184. Europaparlamentet efterlyser vidare en utveckling av bekämpningsteknik och skyddsåtgärder som kan mildra effekterna av sådana riktad energi-vapen.

Additiv tillverkning

185. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att ytterligare undersöka lågkostnadsalternativ, inbegripet additiv tillverkning, och efterlyser FoU-finansiering från Europeiska försvarsfonden för UAS-stridsspetskapacitet som syftar till att skapa nya stridsspetsar och nya kemiska strategier för stridsspetsar som är inriktade på att uppnå målmatchning för vapen.

Kompetensutveckling

186. Europaparlamentet framhåller den roll som företagsacceleratorn inom ramen för EU:s system för försvarsinnovation har när det gäller att effektivisera utvecklingen och insättandet av drönar- och C-UAS-förmågor i medlemsstaterna genom snabb prototyputveckling, gemensam provning och snabb certifiering av ny teknik för att hålla jämna steg med de föränderliga kraven på slagfältet.

187. Europaparlamentet uppmanar EU:s system för försvarsinnovation att

utöka verksamheten med levande laboratorier i minst tre medlemsstater, med Ukraina som associerad partner.

188. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att inleda en offentlig utbildningskampanj om ansvarsfull användning av teknik inom försvaret, civilskyddet och de rättsliga mekanismerna för ansvarsskyldighet i syfte att skapa legitimitet och möjliggöra politiskt stöd för expansion på drönarområdet.

189. Europaparlamentet efterlyser utbildningsprogram för studerande i medlemsstaterna, i samordning med Nato och Europeiska försvarsbyrån, i syfte att stödja utbildning på området flygning med drönare, inbegripet teknisk kompetens och ingenjörskunskap, och främja allmänintresset.

190. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna, Ukraina och kommissionen att utveckla och genomföra åtgärder som syftar till att förbättra kompetensen på området utveckling och drift av drönare, när det gäller både programvaru- och maskinvarukomponenter, och till att locka talanger från andra djupteknologiska sektorer och stödja inrättandet av agila grupper som kan utforma, tillverka och programmera den relevanta programvaran. Parlamentet betonar att detta bör omfatta utbildningsinitiativ inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik, såsom workshoppar för konstruktion av drönare, liksom webbseminarier och hackaton, för att utbilda människor i konstruktion och drift av drönare. Parlamentet välkomnar i detta avseende de initiativ som kommissionen redan genomfört, såsom hackatonen inom ramen för EU:s system för försvarsinnovation och BraveTech EU, som syftar till att främja utvecklingen av innovativa försvarslösningar och samarbetet mellan berörda parter.

Bästa praxis och doktriner

Avskräcknings- och försvarsställning och artikel 42.7

191. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna i frontlinjen att anta strategiska utvecklingsplaner och investeringsramar, och att utforma strategiska program och projekt som syftar till att utveckla och säkra övergripande drönar- och C-UAS-förmågor inom sina territorier, omfattande hela förmågecykeln från forskning och utveckling, provning och certifiering till produktion, insättande och utbildning. Parlamentet understryker att sådana insatser, när så är lämpligt, bör stödjas genom EU-instrument såsom Europeiska försvarsfonden, programmet för europeisk försvarsindustri och EU-kapaciteten för snabba insatser.

192. Europaparlamentet betonar att dessa åtgärder är nödvändiga för att säkerställa ett lämpligt, samordnat och lägligt svar på de framväxande hybrida och konventionella säkerhetsutmaningar som Europa står inför, särskilt längs de östra och södra flankerna.

193. Europaparlamentet efterlyser en skräddarsydd, riskbaserad strategi för drönarbekämpningsförmågor i hela EU som beaktar skilda operativa behov. Parlamentet konstaterar att den östra flanken kräver en blandning av alternativ för aktiv bekämpning av drönare och för offensiva precisionsattacker för att hindra och avskräcka markbaserade hot i händelse av försök till invasion, men att andra stater, i exempelvis Medelhavsområdet, kan kräva andra prioriteringar när det gäller förmågor. Parlamentet uppmanar med eftertryck kommissionen och medlemsstaterna att säkerställa bördefördelningen. Parlamentet uppmanar kommissionen att utvärdera förmågepaket mot bakgrund av regionala hotprofiler i syfte att maximera både effektiviteten och leveranshastigheten utan att undergräva den övergripande europeiska interoperabiliteten.

194. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att vara beredda på att aktivera artikel 42.7 i EU-fördraget i det fall aggressiva handlingar är liktydiga med ett väpnat angrepp eller utgör ett led i förberedelserna av en nära förestående attack.

195. Europaparlamentet uppmanar eftertryckligen EU och dess medlemsstater att fastställa operativa förfaranden och mekanismer för den händelse att en medlemsstat aktiverar artikel 42.7 i EU-fördraget.

196. Europaparlamentet betonar att en sådan aktivering bör utlösa en gemensam EU-insatsmekanism, inbegripet samordnade försvarsåtgärder, snabbt utbyte av underrättelser, ömsesidigt bistånd samt enhetlig strategisk kommunikation för att säkerställa avskräckning, solidaritet och allmänhetens motståndskraft i hela EU.

197. Europaparlamentet uppmanar vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik att lägga fram konkreta planer för omsättning i praktiken av EU-fördragets artikel 42.7 om ömsesidigt bistånd, bland annat i samband med insatser mot drönarhot, för att säkerställa solidariteten mellan medlemsstaterna, särskilt de stater vars geografiska läge gör dem direkt utsatta för överhängande hot och utmaningar.

198. Europaparlamentet stöder Natos insatser för att stärka Europas avskräckningsförmåga och försvarshållning längs den östra flanken, bland annat genom lanseringen av Operation Eastern Sentry och utvecklingen av hela spektrumet av åtgärder inom ramen för denna insats. Parlamentet uppmuntrar till avskräckande insatser i nära samarbete med Nato och partnerländer, och uppmanar EU att se till att ingen EU-medlemsstat utesluts från ad hoc-samarbeten mellan EU och Nato på försvars- och säkerhetsområdet.

Drönarakademi

199. Europaparlamentet uppmanar kommissionen, Europeiska

försvarsbyrån och medlemsstaterna att inrätta en europeisk akademi för försvarsdrönare för att utbilda ingenjörer, operatörer och tekniker samt beslutsfattare inom ledningsstrukturerna. Parlamentet vill att akademin ska kunna erbjuda gemensamma examina, yrkesutbildning och certifiering av operatörer i samarbete med industrin och ledande tekniska universitet. Parlamentet betonar behovet att inkludera obligatoriska moduler om AI, robotteknik, elektronisk krigföring, skydd av styrkor och cyberresiliens för att uppfylla operativa standarder.

200. Europaparlamentet uppmanar till inrättande av särskilda utbildningsenheter vid forskningsinstitut, tekniska universitet och militärakademier så att de kan samordna de drönarrelaterade utbildningsprogrammen sinsemellan, tillsammans med universiteten och i alla EU:s och Natos medlemsstater, i syfte att säkerställa utbytet av bästa praxis och kompatibiliteten mellan kursplaner som har en inriktning på civilskyddsmoduler och tillämpningar med dubbla användningsområden.

Decentralisering

201. Europaparlamentet uppmuntrar till inrättande av en EU-mekanism för innovation på området drönare och bekämpning av drönare inom ramen för Europeiska försvarsbyrån i syfte att säkerställa en kontinuerlig samutveckling mellan offensiva och defensiva förmågor. Parlamentet betonar att en sådan mekanism skulle stärka Europas motståndskraft mot asymmetriska hot och samtidigt säkerställa att de etiska, rättsliga och operativa standarderna utvecklas parallellt med den tekniska innovationen.

202. Europaparlamentet understryker att sårbarheten för strategiska attacker och försörjningsavbrott ökar om man förlitar sig enbart på stora, centraliserade produktionsanläggningar. Parlamentet noterar att decentraliserade tillverkningsmodeller, såsom de som utvecklats i Ukraina, har visat sig öka den operativa resiliensen i krigstid genom att minska antalet systemkritiska felpunkter.

203. Europaparlamentet uppmuntrar utvecklingen av nationell politik och EU-politik som stöder en blandad industriell strategi som kombinerar den strategiska kapaciteten hos etablerade försvarstillverkare med agila, småskaliga produktionskluster, nätverk med små och medelstora företag och civil-militärt samarbete och som möjliggör snabb lokal produktion, modulära leveranskedjor, geografiskt fördelat underhåll och snabba fältreparationer som komplement till de storskaliga industriprogrammen.

204. Europaparlamentet betonar att EU:s finansiella instrument och försvarsrelaterade finansieringsmekanismer, bland annat Europeiska försvarsfonden och Edip, bör ta hänsyn till sådana decentraliserade modeller och hybridmodeller vid utformningen av kriterier för

stödberättigande samt projektstöd, så att det säkerställs att flexibilitet, resiliens och skalbarhet premieras jämte den industriella kapaciteten.

205. Europaparlamentet påminner om revisionsrättens slutsats att kommissionen inte hade gjort någon robust behovsbedömning eller kvantifierat infrastrukturluckorna innan den inledde finansieringsansökningsomgångarna. Parlamentet uppmanar därför eftertryckligen till att framtida gapanalyser inom ramen för Fonden för ett sammanlänkat Europa uttryckligen omfattar drönarrelevanta transportnoder samt energi och kommunikationsplatser, för att säkerställa att infrastruktur med dubbla användningsområden planeras på grundval av evidens snarare än ad hoc-kriterier.

Anpassning av doktriner och aggregerad efterfrågan

206. Europaparlamentet uppmuntrar till snabb anpassning av doktriner och aggregering av efterfrågan på drönare med Ukraina för att rationalisera utvecklingen och integreringen av drönare.

207. Europaparlamentet efterlyser en betydande förstärkning av försvarssamarbetet med Ukraina, i synnerhet när det gäller såväl drönarteknik som motåtgärder, bland annat genom ett stärkt industriellt samarbete mellan medlemsstaterna och Ukraina.

208. Europaparlamentet betonar att upphandlingsprocesserna måste påskyndas och förenklas så att ett snabbt tillhandahållande av förmågor säkerställs trots extremt korta tekniska cykler på området obemannade system, något som kräver kontinuerlig innovation och anpassning.

209. Europaparlamentet understryker att samarbetet och erfarenhetsutbytet med Ukraina är av avgörande betydelse, men att man vid anpassningen av doktrinerna bör ta hänsyn till de olika operativa realiteterna och försvarsstrukturerna i varje medlemsstat.

Pesco

210. Europaparlamentet vill att en EU-omfattande färdplan för drönarförmågor utarbetas inom Pesco i syfte att anpassa de nationella budgetarna till varandra och minska överlappningen.

211. Europaparlamentet välkomnar EU:s flaggskeppsprojekt – exempelvis Eurodrone, Interact, insatserna i den sjätte omgången projekt inom Pesco, Europeiska försvarsbyråns demonstrationer av robotteknik för svärmar och ramarna för U-space/Single European Sky Air Traffic Research – som väsentliga byggstenar i Europas drönarekosystem. Parlamentet betonar deras roll när det gäller att bana väg för framtida förmågor och uppmanar medlemsstaterna att öka den gemensamma utvecklingen, konsolidera insatserna och matcha takten hos de framväxande hoten.

212. Europaparlamentet noterar att samarbetsprogram för förmågeutveckling som syftar till att hitta effektiva och kostnadseffektiva C-UAS-lösningar redan har inletts inom ramen för EUF (det gemensamma europeiska systemet C-UAS och det europeiska C-UAS) och Pesco (C-UAS).

213. Europaparlamentet efterlyser en översyn av dessa program för att säkerställa att deras mål och förväntade resultat överensstämmer med den nya verkligheten när det gäller drönarkrigföring, särskilt de som härrör från de lärdomar som dragits av kriget i Ukraina.

214. Europaparlamentet understryker att de projekt som syftar till utveckling av toppmodern C-UAS-teknik måste få tillräcklig finansiering under alla sina faser, från forskning och utveckling till industrialisering och upphandling, för att de önskade resultaten ska uppnås.

215. Europaparlamentet lovordar utvecklingen av gemensamma europeiska UAS-plattformar, till exempel det europeiska fjärrstyrda luftfartygssystemet för medelhög höjd och med lång uthållighet (Eurodrone), eller potentiell utrustning för bekämpning av obemannade luftfartygssystem, till exempel anordningen för luftburen elektronisk attack, som toppmoderna projekt i det europeiska försvarssamarbetet inom ramen för Pesco. Parlamentet uppmuntrar till utforskning av liknande försvarsprojekt, exempelvis marina drönare, bärbara antidrönarenheter eller integrerade moduler för elektronisk krigföring.

216. Europaparlamentet beklagar djupt förseningen av Eurodrone-projektet.

217. Europaparlamentet efterlyser ett fördjupat samarbete mellan Europeiska försvarsbyrån och Horisont Europa-programmet för att främja utvecklingen av innovationer och program med dubbla användningsområden.

Lageruppbyggnad

218. Europaparlamentet vill att det ska byggas upp lager av drönarkomponenter och kritiska råvaror i medlemsstaterna, snarare än kompletta system, och att det ska upprättas framskjutna reparations- och regenereringsnav som samlokaliseras med Natodepåer för att säkerställa varaktig operativ beredskap och snabb rotation av uppgraderade komponenter. Parlamentet riktar en bestämd uppmaning till kommissionen att integrera dessa insatser i en övergripande råvarustrategi som säkrar leveranskedjorna genom att minska det strategiska beroendet av Kina som en viktig leverantör av råvaror och mineraler.

219. Europaparlamentet understryker att störningar i leveranskedjan för kritiska komponenter, till exempel motorer, batterier och halvledare,

har begränsat de europeiska små och medelstora företagens kapacitet att bidra effektivt till EU:s försvarsindustriella bas. Parlamentet efterlyser inrättande av en mekanism för tillgång till komponentlager som skulle göra det möjligt för små och medelstora företag certifierade av Europeiska försvarsbyrån och medlemsstaterna att hämta sådana komponenter från EU:s strategiska lager till framförhandlade priser och att återbetala in natura när produktionen väl ökar. Parlamentet insisterar på att dessa lager också bör vara tillgängliga för Ukraina.

220. Europaparlamentet noterar att denna strategi är helt och hållet anpassad till målen i ReArm Europe/Beredskap 2030 och EU:s förordning om halvledare, och att den stärker den industriella beredskapen och resiliensen i hela EU.

221. Europaparlamentet konstaterar att kriget i Ukraina har visat på de extremt korta tekniska cyklerna på området för obemannade system, vilka kräver kontinuerlig innovation och anpassning. Parlamentet understryker att samarbetet och erfarenhetsutbytet med Ukraina är av avgörande betydelse, men att man vid anpassningen av doktrinerna bör ta hänsyn till de olika operativa realiteterna och försvarsstrukturerna i varje medlemsstat.

222. Europaparlamentet uppmanar till utveckling av modulära system med utbytbara komponenter för att hålla jämna steg med de snabba innovationscyklerna för massproducerade drönare och för att anpassa sig till den kontinuerliga utvecklingen av kraven på luftförsvar vid högintensiva oförutsedda händelser.

223. Europaparlamentet betonar dock att upprätthållandet av en sådan beredskap och lagerhållningskapacitet medför betydande kostnader för industrin, och att det är osannolikt att företagen kommer att upprätthålla förråd av kritiska komponenter utan tydlig offentlig vägledning och ekonomiskt stöd. Parlamentet föreslår att nationella organ för försörjningstrygghet skulle kunna fungera som importörer och grossister för viktiga komponenter och därigenom säkerställa att lagernivåerna är tillräckliga, möjliggöra en regelbunden lagerrotation och minska den ekonomiska bördan för enskilda företag. Parlamentet understryker att denna modell skulle kräva samordnade offentlig-privata partnerskap och särskilda finansieringsmekanismer, både på nationell nivå och på EU-nivå, för att säkerställa resiliensen och kontinuiteten i försörjningen.

224. Europaparlamentet efterlyser ett bankmässighetspaket (”bankability kit”) för att öka försvarsfinansieringens effektivitet genom att offentliggöra standardmallar för lånepaketen från Europeiska investeringsbanken/Europeiska försvarsfonden – inbegripet tidsplaner med milstolpar, garantibestämmelser och klausuler om immateriella rättigheter – i syfte att minska den rättsliga friktionen med de av medlemsstaternas banker som deltar i fördelningen av

försvarsrelaterade kreditlinor.

225. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att inom ramen för sina avtal om underlättande av hållbara investeringar inkludera åtgärder för att säkerställa att den europeiska drönarindustrin och medlemsstaterna säkrar tillräckliga reserver av de viktiga material och komponenter som är nödvändiga för utvecklingen av obemannade luftfartygssystem.

226. Europaparlamentet uppmanar eftertryckligen kommissionen att integrera dessa insatser i en övergripande råvarustrategi som säkrar leveranskedjorna genom att minska det strategiska beroendet av Kina, och rekommenderar medlemsstaterna att skydda försörjningstryggheten med avseende på drönare genom att identifiera kritiska komponenter och kompetenser som måste anskaffas lokalt.

Särskild budget för Europeiska försvarsbyrån

227. Europaparlamentet uppmanar Europeiska rådet att ge Europeiska försvarsbyrån i uppdrag att fastställa en särskild, flexibel budget för obemannade luftfartygssystem som täcker hela förmågelivscykeln, inbegripet FoU, prototyputveckling, utbildning, insättande och underhåll, med flexibla krav och anslag för att påskynda anskaffning och insättande.

228. Europaparlamentet anser att strukturer för europeiska försvarsmaterielprogram skulle kunna vara användbara verktyg för utvecklingen av obemannade luftfartygssystem eftersom de täcker hela förmågelivscykeln samt innebär att arbetet med anskaffning eller produktion av relevanta förmågor och deras tillgänglighet påskyndas.

229. Europaparlamentet uppmanar kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och medlemsstaterna att i samråd med Nato upprätta särskilda finansieringslinjer för EU för snabb upphandling, utbildning och underhåll av, samt tillhandahållande av reservdelar till, stridande UAS-enheter.

Detekteringssystem i frontlinjestaterna

230. Europaparlamentet anser att de ryska drönarnas många kränkningar av åtskilliga medlemsstaters luftrum visar att EU inte längre bara hotas utan också provoceras.

231. Europaparlamentet anser att överflygningar i suveräna luftrum med stridsflyg eller militära drönare inte är en hybridhandling utan en avsiktlig kränkning av suveräniteten.

232. Europaparlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att utveckla

kapaciteten att avskräcka, snabbt upptäcka, attribuera, ingripa mot och vara beredda att neutralisera sådana attacker.

233. Europaparlamentet rekommenderar att medlemsstaterna, särskilt frontlinjestaterna, i betydande grad uppgraderar sina detekteringssystem eller inför nya sådana för robot- och drönaravfyrningar med förmåga att överföra information i hela EU och fungera som en ”sköld” för Europas flerskiktade luftförsvarsförmågor.

234. Europaparlamentet efterlyser en fullständig integrering med Natos strukturer för luft- och rymdförsvar för att maximera interoperabiliteten.

235. Europaparlamentet vill att initiativet för ett gemensamt robotförsvar i Europa ska innebära att man integrerar C-UAS-förmågor i den bredare strukturen för det europeiska systemet för ett integrerat luft- och robotförsvar, och parlamentet stöder det EU-omfattande nätverket för tidig varning och datadelning, som integrerar detekteringstelemetri och uppskjutningsindikationer med EU:s luftförsvarsledningssystem och de nationella luftförsvarsledningssystemen.

236. Europaparlamentet påminner om att EU kan skydda sina gränser på ett effektivt sätt endast om en övergripande och holistisk strategi tillämpas.

237. Europaparlamentet efterlyser riktad EU-samfinansiering av drönarbekämpande försvar för att skydda kritisk energi- och transportinfrastruktur i frontlinjemedlemsstaterna.

238. Europaparlamentet rekommenderar att medlemsstaterna inför ett grundläggande, skiktat C-UAS-skydd av kritisk infrastruktur såsom energisystem, transportknutpunkter, telekommunikationsnät samt rymd- och marksegment på grundval av interoperabla gränssnitt och gemensamma tekniska specifikationer, med harmoniserad incidentrapportering och en tydlig civil-militär samordning, underbyggt av rättsligt tillåten och säkert de-eskalerad utbildning i och provning av elektronisk krigföring.

Samfinansiering av regelbunden utbildning

239. Europaparlamentet rekommenderar samfinansiering av regelbunden utbildning och utveckling av teknisk expertis i militärakademier och militärhögskolor via Europeiska försvarsbyrån, med samordning genom försorg av Europeiska säkerhets- och försvarsakademin, som sponsrar moduler för uppbyggnad av teknisk förmåga genom gemensam utbildning som prioriterar viktiga områden såsom gränssnittet mellan människa och svärm, algoritmer för svärmintelligens, kantdatorsystem, säkra datalänkar, program/plattformar med flera möjligheter, plattformar för

simulering av experimentering för taktisk AI-utveckling och simuleringar som optimerar hotsekvenseringen och vapeneffektiviteten, så att man säkerställer att denna verksamhet kommer att anpassas till Natos utbildningsstandarder och bidra till den gemensamma europeiska uppbyggnaden av förmågor och interoperabilitet, inbegripet ett införlivande av AI, robotteknik och rymd- och luftfartsteknik för att öka konkurrenskraften.

Gemensam C-UAS-utbildning i civilskyddsplanering

240. Europaparlamentet rekommenderar att C-UAS integreras i gemensamma utbildningsövningar och civilskyddsplanering på EU-nivå, med tonvikt på kritisk infrastruktur, så att det blir möjligt för polis, flygplatsmyndigheter och operatörer inom energisektorn att få tillgång till EU-omfattande utbildning och standardiserade C-UAS-förmågor.

241. Europaparlamentet uppmuntrar åtgärder för att främja industrins delaktighet och experimentering samt iterativa fältförsök i syfte att snabbt validera ny drönarbekämpningsteknik och operativa koncept.

242. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att prioritera integreringen av ledningssystemen med räddningspersonalen, civilförsvaret och UAS-försvarsdoktrinen för att säkerställa att den civila beredskapen, skyddsrummen, systemen för tidig varning och den tekniska integrationen optimeras i största möjliga utsträckning.

243. Europaparlamentet anser att man vid genomförandet av direktivet om kritiska entiteters motståndskraft[18] bör ta hänsyn till de hot som olaglig användning av drönare medför, och uppmanar kommissionen att inrätta ett regelverk som ger statliga säkerhetsorgan, inbegripet polis, gränsbevakning och andra inre styrkor, tillstånd att upphandla och driva C-UAS-system. Parlamentet betonar att ett sådant tillstånd bör omfattas av strikta bestämmelser om tillsyn och ansvarsskyldighet jämförbara med dem som gäller för dödliga vapen, så att man säkerställer ett effektivt skydd av civil infrastruktur samtidigt som EU:s säkerhets- och skyddsnormer upprätthålls.

EU-omfattande UAS-standardisering

244. Europaparlamentet vill att det ska ske en EU-omfattande UAS-standardisering, att fortsatt luftvärdighet så småningom ska bli obligatorisk och att Open-Earth-Monitor Cyberinfrastructure och EMAR ska bli nödvändiga, samtidigt som medlemsstaternas suveränitet respekteras fullt ut och det säkerställs att sådana krav inte ger upphov till onödiga administrativa bördor eller hämmar

---

18 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 av den 14 december 2022 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG (EUT L 333, 27.12.2022, s. 164, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj).

innovationen och tillväxten för de små och medelstora företagen.

245. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att med hjälp av EU:s handelsinstrument övervaka ökningen av antalet drönartillverkare som tillämpar icke transparenta metoder för datahantering. Parlamentet uppmanar till utarbetande av ett regelverk för att säkerställa fullständig spårbarhet för den maskin- och programvaruteknik som används av drönare som är i drift i EU.

Utvidgning av försöksområdena

246. Europaparlamentet efterlyser en utvidgning av de certifierade försöksområdena för utbildning om och integrering av drönarförmågor, där industrin och de väpnade styrkorna snabbt kan samutveckla, prova och iterera drönarlösningar under operativa förhållanden.

247. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att tillhandahålla tillräcklig finansiering för kapacitets- och infrastrukturuppbyggnad på dessa platser så att de kan nå sin fulla innovationspotential. Parlamentet uppmuntrar till en inkludering av små och medelstora företag samt uppstartsföretag för att påskynda FoU och öka Europas tekniska försprång.

248. Europaparlamentet erkänner att den gradvisa integreringen av drönarförmågor i multinationella enheter – till exempel den senaste tidens införlivande av en drönarbekämpande komponent i Natos *Enhanced Forward Presence*-brigad i Lettland – tjänar som en modell för den framtida utvecklingen av styrkor. Parlamentet uppmanar till en ökad användning av befintliga certifierade försöksområden för utbildning och integrering. Parlamentet betonar att operatörer behöver tillgång till säkra provningsbanor, simuleringsmiljöer och övningar med skarp ammunition för att träna svärmtaktik, UAS-bekämpning och självständig målinriktning. Parlamentet konstaterar att gemensamma europeiska centrum, baserade på Kanadas *Enhanced Forward Presence*-bataljons operativa erfarenheter av drönare på den östra flanken, skulle förbättra alternativen för utbildning mellan länder, interoperabiliteten, doktrinkonvergensen och effektiviteten i hela EU.

249. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att i samråd med medlemsstaterna förenkla bestämmelserna för obefolkade provningsområden för att möjliggöra provning i enlighet med gemensamma säkerhetsnormer. Parlamentet uppmuntrar till ett införlivande av AI-aktiverade simuleringar samt övningar i verkliga förhållanden för att säkerställa den tekniska beredskapen och den doktrinmässiga relevansen.

250. Europaparlamentet uppmuntrar kommissionen att vid behov minska de administrativa bördorna för att effektivisera förfarandena i

enlighet med bestämmelserna i omnibuspaketet om försvarsberedskap.

251. Europaparlamentet noterar att drönare tillverkade i Europa måste provas under verkliga krigsförhållanden, till exempel i Ukraina.

252. Europaparlamentet rekommenderar finansiering och uppbyggnad av ett ”försvarsmetaverse” för simulerad drönarstrid (till sjöss och i luften), förvaltat av Europeiska försvarsbyrån, inledningsvis med partikelbaserade simuleringar och därefter en utveckling i riktning mot högupplösta miljöer.

253. Europaparlamentet rekommenderar utveckling och regelbunden utvärdering av intelligenta samordningsstrategier för drönarsvärmar med användning av simuleringsmiljöer understödda av högpresterande datorsystem.

254. Europaparlamentet erkänner att infrastruktur för högpresterande datorsystem med grafikprocessorkluster och parallell behandling krävs för provning och syntetisering av drönarsvärmar, och att skalbarhet förutsätter skalbar beräkning. Parlamentet rekommenderar därför att Europeiska försvarsbyrån ges finansiering för att prioritera utbildning på detta område.

255. Europaparlamentet betonar behovet av en starkare civil-militär samordning av luftrummet, särskilt genom integrering av drönare i U-spacekorridorer inom ramen för det gemensamma europeiska luftrummet. Parlamentet stöder en utvidgning av gemensamma övningar för simulering och ingripande som involverar civila och brottsbekämpande samt militära aktörer för att förbättra beredskapen för hot på flera områden. Parlamentet understryker att sådana övningar bör vara obligatoriska och genomföras på årlig basis för att säkerställa varaktig beredskap och interoperabilitet.

Plattform för övervakning av hot

256. Europaparlamentet rekommenderar att det upprättas en europeisk plattform för hybridhotsövervakning för obemannade system, under förvaltning av EU:s gemensamma enhet för hybridhot och i samordning med EUMS inom ramen för den gemensamma kapaciteten för underrättelseanalys.

257. Europaparlamentet betonar att plattformen bör utfärda strategiska varningar till rådets kommitté för utrikes- och säkerhetspolitik, med militär input från Europeiska unionens militära kommitté vid rådet och EU:s militära planerings- och ledningskapacitet, och vara interoperabel med och grundas på sakkunskap från Nato, dess kunskapscentrum för samordnat cyberförsvar och medlemsstaternas system för tidig varning. Parlamentet understryker behovet att regelbundet informera parlamentets berörda parter för att garantera vederbörlig tillsyn och möjliggöra evidensbaserat beslutsfattande.

258. Europaparlamentet understryker att EU:s frontlinjemedlemsstater bör utnyttja sin regionala expertis och sitt strategiska läge för att öka situationsmedvetenheten och den operativa effektiviteten.

259. Europaparlamentet anser att en EU-omfattande åtgärd för ett situationsmedvetenhetsskikt ska sättas in genom finansiering av en integrerad databas för spårning av och hot från obemannade luftfartygssystem, utformad i linje med Natos system för ett integrerat luft- och robotförsvar för att förbättra upptäckt, samordning och civilt skydd över gränserna.

260. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att utse ett nationellt operativt centrum för bekämpning av obemannade luftfartygssystem i syfte att säkerställa samordning dygnet runt och ett interoperabelt datautbyte mellan de behöriga myndigheterna, inbegripet den civila luftfarten och de civila flygtrafiktjänsterna, brottsbekämpningen, försvaret, underrättelseverksamheten, gräns- och kustbevakningen, civilskyddsmyndigheterna och operatörer av kritisk infrastruktur, och med andra medlemsstater, baserat på gemensamma eller öppna gränssnitt, harmoniserade rapporteringsformat och robusta rättsliga ramar och ramar för integritet.

261. Europaparlamentet erkänner att den ”danska modellen” utgör bästa praxis som medlemsstaterna bör ta efter för att förbättra anskaffningen av banbrytande vapensystem till lägsta möjliga pris, samtidigt som de stöder den ukrainska ekonomin och bidrar till snabbare forskning och utveckling hos de företag som har bäst förutsättningar att få fram innovationer baserade på de verkliga förhållandena på slagfältet.

262. Europaparlamentet framhåller möjligheten för medlemsstaterna att tillåta produktion av försvarsförmågor genom gemensam upphandling och industriellt samarbete med ukrainska företag.

263. Europaparlamentet uppmuntrar till gemensam UAS-experimentering för EUMS och fonden för bistånd till Ukraina med möjliggörande av en effektiv väg för integrering på EU-nivå som tillgodoser skalbarheten och interoperabiliteten samt utnyttjar Ukrainas styrkor i fråga om modulära lågkostnadslösningar, digital-nativa ledningssystem och fältdriven innovation.

Gemensam utveckling av förmåga att bedriva och motverka elektronisk krigföring

264. Europaparlamentet är medvetet om att intensifieringen av den elektroniska krigföringen i Ukraina har orsakat en kapplöpning när det gäller förmågor rörande ”bredspektrumstörningar” (barrage jamming), vilket visar på behovet av att de väpnade styrkorna kan

övervinna denna utmaning genom att gemensamt utveckla förmågor avseende elektronisk krigföring som innebär att antidrönarvapen, frekvenshoppning, offlinelägen och andra undanmanövrer kan neutraliseras.

Ledningssystem

265. Europaparlamentet uppmuntrar till investeringar i skapandet av ändamålsenliga och effektiva kommunikationsmetoder för trådlös dataöverföring som är motståndskraftiga mot elektronisk krigföring, för att möjliggöra effektiva ledningssystem på ett förväntat slagfält fullt med obemannade luftfartyg och obemannade markfordon som kräver effektiva trådlösa data för att fungera.

266. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och Europeiska försvarsbyrån att prioritera integreringen av programmen Govsatcom och IRIS² för en tillförlitlig, säker och kostnadseffektiv satellitkommunikation till stöd för EU:s försvarsuppdrag samt ledningslänkar för drönare.

267. Europaparlamentet uppmanar med eftertryck till riktade investeringar från Europeiska försvarsfonden i satellitterminaler med låg latens och hög bandbredd samt i resilienta kommunikationsnyttolaster för att säkerställa dataöverföring i realtid och skydd mot interferens, avlyssning och störningar.

268. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att inrätta interoperabla standarder för ledning och samband som integrerar bemannade och obemannade system inom EU:s och Natos ramverk.

269. Europaparlamentet uppmuntrar Europeiska försvarsfonden och programmet för europeisk försvarsindustri att stödja enhetliga, säkra strukturer som använder AI och molnbaserad samkörning av data för att möjliggöra samordnade multiplattformsoperationer i realtid samtidigt som man säkerställer den mänskliga tillsynen och cybersäkerheten.

Samarbete mellan EU och Nato om bekämpning av drönarkrigföring

Ett kompetenscentrum för drönare gemensamt för EU och Nato

270. Europaparlamentet vill att ett kompetenscentrum för drönare gemensamt för EU och Nato (*EU:s och Natos gemensamma kompetenscentrum för drönare*) ska upprättas i en frontlinjestat med närvaro av Natos *Enhanced Forward Presence*-styrkor och med aktiva provningsanläggningar och ett aktivt nav för drönartillverkning, i syfte att rationalisera gemensamma övningar och utbytbarhet mellan medlemsstaterna.

271. Europaparlamentet vill att EU:s och Natos gemensamma kompetenscentrum för drönare ska samarbeta med Pesco-projektet om militär rörlighet och det europeiska lufttransportkommandot för att utveckla gemensamma standarder för transport, tankning och insättande av obemannade system via korridorer för militär rörlighet.

272. Europaparlamentet understryker att ett sådant centrum måste tillämpa en holistisk strategi, undvika överlappning i förhållande till befintliga Natostrukturer och vara inriktat på en snabb överföring av lärdomar från Ukraina.

273. Europaparlamentet föreslår att man senast 2027 ska ha inrättat ett nätverk av EU-kompetenscentrum för drönarinsatser som vart och ett specialiserar sig på ett område (till exempel patrullrobotar, svärmar, moderfarkoster, taktiska obemannade luftfartygssystem, marina drönare och bekämpning av obemannade luftfartygssystem), så att man sammanför nationell expertis och anpassar sig till Natos kompetenscentrum och Europeiska försvarsbyråns harmoniserade certifieringssystem.

Program för kunskapsöverföring mellan Ukraina, Nato och EU

274. Europaparlamentet efterlyser en institutionalisering av program för kunskapsöverföring mellan Ukraina, Nato och EU genom roterande personalutbyten med personal från den ukrainska försvarsmakten och genom att utvidga de gemensamma utbildningsprogrammen inom ramen för EUMS och dess EU-cell vid Shape. Parlamentet rekommenderar att det i en frontlinjestat inrättas ett permanent, gemensamt finansierat utbildnings- och logistiknav för EU, Nato och Ukraina i syfte att effektivisera den operativa planeringen, logistiken och underhållet, och med fokus på drönares överlevnadsförmåga under verkliga förhållanden och erfarenheter av innovation.

275. Europaparlamentet efterlyser samarbete mellan EU och Nato för att institutionalisera lärdomarna från Ukrainas erfarenheter på slagfältet genom att integrera doktrinära och tekniska innovationer i de moderna stridsförhållandena, i samarbete med Europeiska säkerhets- och försvarsakademin och EUMS.

276. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att överväga att delta i utbildningsuppdrag i Ukraina för att fullt ut tillgodogöra sig den sakkunskap och innovativa teknik som den ukrainska försvarsmakten har.

277. Europaparlamentet anser att detta samarbete också bör omfatta ett utbyte av operativa erfarenheter av att integrera drönarenheter som oberoende grenar av de väpnade styrkorna, såsom nyligen visats genom Ukrainas inrättande av styrkorna för obemannade system.

278. Europaparlamentet efterlyser synergier mellan EU:s samarbete med

Ukraina och färdplanen för samarbete om innovation mellan Nato och Ukraina som ett viktigt sätt att upprätta närmare band mellan forskningsinstitutioner och försvarsindustrin, effektivisera innovationsutvecklingen samt möjliggöra en snabb framställning av prototyper och ett snabbt insättande av drönarrelaterade system.

279. Europaparlamentet efterlyser årliga gemensamma övningar för integrering av drönardoktriner i alla GSFP-insatser och EU-stridsgrupper, samordnade genom den militära planerings- och ledningskapaciteten och utvärderade i partnerskap med Natos operativa insatsledning och organisationens centrum för gemensam analys, fortbildning och utbildning för att säkerställa doktrinmässig kompatibilitet och operativ realism.

280. Europaparlamentet rekommenderar att man på multinationella provningsbanor inleder gemensamma övningar för EU och Nato rörande försvar mot drönarsvärmar, resiliens inom ramen för elektronisk krigföring, billiga kinetiska effektorer och riktade energisystem, med en strukturerad EU-observatörsstatus och ömsesidigt tillträde för EU-ledda initiativ.

281. Europaparlamentet uppmuntrar till en integrering av UAS- och C-UAS-teknik i strukturen för EUMS och i medlemsstaternas stående militära övningar.

Samordningscell för drönare för EU och Nato

282. Europaparlamentet vill att det ska inrättas en permanent samordningscell för drönare för EU och Nato i syfte att överbrygga doktrinmässiga och operativa diskrepanser mellan EU:s och Natos operationer, med en permanent gemensam samordningscell inom EUMS som får i uppdrag att synkronisera drönardoktriner, prioritera förmågeintegrering och underlätta informationsutbyte i realtid mellan EU:s GSFP-uppdrag och Natos operationer.

Utarbetande av gemensamma interoperabilitetsstandarder

283. Europaparlamentet efterlyser en enhetlig interoperabilitetsstandard för obemannade luftfartygssystem för EU och Nato utformad för gemensamma kommunikationsprotokoll, klassificeringssystem för obemannade luftfartygssystem/bekämpning av obemannade luftfartygssystem och datadelningsformat avsedda att vara bindande för alla GSFP-uppdrag och synkroniserade med Natos C-UAS-doktrin i syfte att säkerställa smidig samordning i gemensamma operationer. Parlamentet betonar vikten av ett nära samarbete mellan Nato och EU för att dra nytta av de båda organisationernas kompletterande roller när det gäller att stärka det europeiska försvaret och den europeiska avskräckningen. Parlamentet uppmanar i synnerhet kommissionen att föreslå rättsligt bindande instrument i syfte att säkerställa att Natos standarder följs.

284. Europaparlamentet vidhåller att finansieringen från Europeiska försvarsfonden, programmet för europeisk försvarsindustri och ReArm Europe måste vara beroende av en strikt efterlevnad av dessa standarder för att undvika inlåsningseffekter och maximera plug and play-kompatibiliteten. Parlamentet uppmuntrar användning av resultaten av projektet *Interact – Interoperability Standards for Unmanned Armed Forces Systems*, inom ramen för unionens förberedande åtgärd för försvarsrelaterad forskning 2019, som en referens för bästa praxis,

285. Europaparlamentet vill att drönarintegrering institutionaliseras i GSFP-uppdragen, att gemensamma interoperabilitetsstandarder upprättas med Nato och att en skiktad försvarsstrategi införs för att motverka UAS-hot.

286. Europaparlamentet rekommenderar att gemensam C-UAS-provning institutionaliseras vid installationer och innovationsprovningsbanor inom ramen för GSFP och Nato.

287. Europaparlamentet vill att man i initiativet för ett gemensamt robotförsvar i Europa ska integrera C-UAS-förmågor i den bredare strukturen för det europeiska systemet för ett integrerat luft- och robotförsvar.

288. Europaparlamentet vill att en ansvarsfull användning av teknik inom GSFP ska införas inom försvarsramen baserat på synpunkter från Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, med inriktning på begränsning av civila skador, dataskydd och mekanismer för ansvarsskyldighet.

289. Europaparlamentet efterlyser samarbete mellan EU och Nato vid genomförandet av Natos handlingsplan för snabbt införande, som syftar till att påskynda nationella upphandlingsförfaranden. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att reformera anskaffningscyklerna, inbegripet ett utarbetande av möjliga modeller för upphandling av obemannade luftfartyg som en tjänst, provningsprotokoll och certifieringsramar, för att säkerställa att militär innovation håller jämna steg med hotmiljön. Parlamentet välkomnar i detta avseende det kommande förslaget till EU:s färdplan för omvandling av försvarsindustrin.

290. Europaparlamentet uppmuntrar kommissionen och medlemsstaterna att koppla genomförandet av Natos handlingsplan för snabbt införande till EU:s infrastrukturprojekt för militär rörlighet, så att man säkerställer att nyutvecklade drönarsystem snabbt kan transporteras och integreras i de gemensamma insatserna.

Strategiska ad hoc-partnerskap

Drönarkoalition

291. Europaparlamentet stöder EU:s samarbete med den internationella drönarkoalitionen för att anpassa upphandling för slagfältet till Europeiska försvarsfondens mål. Parlamentet uppmanar kommissionen att undersöka möjligheter till samfinansiering med viktiga partner för att främja drönarrelaterad produktion, i synergi med EU:s industriella och tekniska initiativ.

292. Europaparlamentet erkänner den fortsatta roll som drönarkoalitionen spelar i standardiseringen av obemannade luftfartygssystem, dess kritiska bistånd till Ukraina och dess säkerställande av att medlemsstaterna håller jämna steg med de snabbt föränderliga kraven på slagfältet. Parlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att använda detta partnerskap för att minska de betungande kraven i fråga om upphandling, klarering, utveckling och provning i syfte att underlätta snabb anskaffning av obemannade luftfartygssystem.

293. Europaparlamentet stöder EU:s samarbete med den internationella drönarkoalitionen och uppmuntrar medlemsstaterna att ansluta sig till och aktivt bidra till koalitionen, som fortsätter att köpa drönare och stödja innovativ utveckling för att stärka de ukrainska styrkornas förmågor på slagfältet. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att anpassa sin upphandling för slagfältet till drönarkoalitionens mål. Parlamentet uppmanar kommissionen att undersöka möjligheter till samfinansiering med viktiga partner för att främja både drönarrelaterad produktion och industriellt samarbete, i synergi med EU:s industriella och tekniska initiativ.

Samarbete inom ramen för säkerhets- och försvarspartnerskap

294. Europaparlamentet uppmuntrar till användning av EU:s nya strategiska partnerskap och partnerskapsavtal om säkerhet och försvar för att eftersträva ett regelverk och upphandlingsförfaranden som samordnas med och integreras i det nuvarande europeiska ekosystemet, där strategiska partner tillhandahåller nödvändiga kritiska förmågor och råvaror och lägger tonvikt på gemensam utveckling inom framdrivning, signalspaning, elektronisk krigföring, kinetisk utveckling, laserutveckling och uppdragskritisk programvara.

295. Europaparlamentet betonar vikten av att EU-kandidatländer som är helt anpassade till EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik deltar i den europeiska uppbyggnaden av drönarkapacitet.

Nya bilaterala drönaravtal

296. Europaparlamentet rekommenderar att det upprättas bilaterala avtal med strategiska partner utanför EU för säker samproduktion och tekniköverföring, med användning av samutvecklings- och samfinansieringsmodeller i syfte att få tillgång till beprövade system

samtidigt som produktionskapaciteten byggs upp.

297. Europaparlamentet betonar att dessa avtal måste innehålla strikta skyddsåtgärder för immateriella rättigheter och skydda den europeiska industrins konkurrenskraft och tekniska suveränitet samt säkerställa interoperabilitet med Natostyrkor utanför EU, i synnerhet västeuropeiska stater som inte ingår i EU.

298. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att integrera länder på västra Balkan som är villiga att delta i drönarmurprojektet, såväl som i ett fördjupat samarbete på säkerhets- och försvarsområdet, inbegripet kapacitetsuppbyggnad, motverkande av hybridhot och skydd av kritisk infrastruktur.

299. Europaparlamentet uppmuntrar till en prioritering av drönarspecifikt stöd inom ramen för den europeiska fredsfaciliteten och andra relevanta EU-instrument för yttre åtgärder, så att partnerländerna ges möjlighet att hantera asymmetriska hot effektivt och blir bättre rustade för terrorismbekämpningsinsatser.

300. Europaparlamentet erkänner den omfattande sakkunskapen hos och de betydande framsteg som gjorts av likasinnade demokratiska partner i regionen Indiska oceanen/Stilla havet inom drönarteknik och ny teknik och inom forskning med dubbla användningsområden. Parlamentet efterlyser stärkta säkerhets- och försvarssamarbeten och partnerskap med EU:s partner i regionen Indiska oceanen/Stilla havet, däribland Taiwan, i synnerhet inom drönarteknik och därmed förknippade industrier. Parlamentet betonar vikten av att bygga upp säkra, s.k. icke-röda leveranskedjor (dvs. utan inblandning av Kina) som grundar sig på demokratiska värderingar, i syfte att stärka säkerheten och resiliensen.

301. Europaparlamentet rekommenderar användning av modeller för samutveckling och samfinansiering med likasinnade partner som inte handlar i strid med EU:s och dess medlemsstaters intressen, för att få tillgång till beprövade system samtidigt som EU:s produktionskapacitet byggs upp.

302. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa att EU:s nya handelsavtal eller politiska avtal med andra länder, eller eventuella ändringar av befintliga avtal, inte äventyrar tillgången till viktig teknik för utveckling av drönare eller ger upphov till sårbarheter i form av beroenden.

Samarbete med Ukraina

303. Europaparlamentet framhåller att Ryssland och Ukraina för närvarande är de två länder som har störst erfarenhet av drönarkrigföring.

304. Europaparlamentet uppmanar eftertryckligen EU och dess

medlemsstater att samarbeta med Ukraina när det gäller alla dess drönarrelaterade initiativ, både som ett sätt att påskynda utvecklingen av drönare i EU och för att öka stödet till Ukraina. Parlamentet uppmanar i synnerhet medlemsstaterna att överväga att delta i utbildningsuppdrag i Ukraina om drönar- och drönarbekämpningskrigföring för att fullt ut tillgodogöra sig den sakkunskap och innovativa teknik som den ukrainska försvarsmakten har.

305. Europaparlamentet rekommenderar att man institutionaliserar kunskapsutbytet från Ukraina genom att utveckla formella utbytesprogram mellan ukrainska drönaroperatörer och utbildare från EU/Nato, samordnade genom Natos centrum för gemensam analys, fortbildning och utbildning, Natos centrum för säkerhetsbistånd till Ukraina och Europeiska försvarsbyrån, i syfte att säkerställa att taktik som visat sig fungera på slagfältet snabbt internaliseras.

306. Europaparlamentet rekommenderar att man inrättar ett varaktigt och systematiskt utbyte av bästa praxis och utbildning med Ukraina genom att integrera deras operativa och taktiska militära erfarenheter på flera nivåer, inbegripet på strategisk ledningsnivå.

307. Europaparlamentet efterlyser en inkludering av ukrainska experter i styrelser, försöksgrupper och utbyten för utbildning av piloter.

308. Europaparlamentet efterlyser inrättande av databas för lärdomar och samordning med ukrainskt deltagande för att samla in uppgifter från slagfältet, publicera validerad taktik och snabbt uppdatera doktrinerna.

309. Europaparlamentet uppmanar Europeiska försvarsbyrån att inrätta ett kontor i Ukraina så att man utnyttjar EU:s befintliga kontor för försvarsinnovation med en attaché från Europeiska försvarsbyrån med uppdrag att delta i arbetsgrupper för Ukraina och medlemsstaterna i syfte att främja utbytet av bästa praxis mellan Ukraina och medlemsstaterna.

310. Europaparlamentet uppmuntrar Ukraina att placera ut fler drönarflygoperatörer vid EU:s och Natos utbildningsskolor och utbildningsprogram för att utöka det antal medlemsstater som Ukraina kan samarbeta med.

311. Europaparlamentet erkänner att Ukrainas produktion av drönare allvarligt hindras av bristen på kapitalinvesteringar, och vidhåller att frysta ryska tillgångar bör användas för att bistå Ukrainas utveckling av drönare.

312. Europaparlamentet riktar en kraftfull uppmaning till kommissionen, medlemsstaterna och deras försvarsindustrier att stödja, investera i och samarbeta med den ukrainska försvarsindustrin för att utnyttja

den ukrainska produktionskapacitetens fulla potential på effektivast möjliga sätt, i linje med den ”danska modellen”.

313. Europaparlamentet uppmuntrar till ett fördjupat industriellt samarbete med ukrainska drönartillverkare som har stridsvana, överkomliga priser och god kompetens. Parlamentet uppmanar eftertryckligen medlemsstaterna och deras försvarsindustrier att göra ytterligare investeringar, starta samriskföretag och utveckla partnerskap med Ukraina för gemensam utveckling av försvarsprodukter i EU, i synnerhet när det gäller obemannade luftfartygssystem och bekämpning av obemannade luftfartygssystem.

314. Parlamentet betonar behovet att utveckla en långsiktig strategi för att driva på innovationen och utvecklingen av drönarförmågor efter krigets slut i Ukraina, eftersom drönare kommer att fortsätta att användas i andra globala konflikter, och att man genom ett snävt fokus på den europeiska arenan riskerar att hamna på efterkälken när det gäller den pågående globala utvecklingen och framväxten av drönarteknik.

Samordning av regelverket med strategiska partner

315. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att eftersträva ett regelverk och upphandlingsprocesser som innebär att man samordnar och integrerar det befintliga europeiska ekosystemet med strategiska partner såsom Förenta staterna, Förenade kungariket, Kanada, Australien och Japan, i synnerhet där dessa tillhandahåller nödvändiga kritiska förmågor och råvaror, samt lägger tonvikten på gemensam utveckling inom framdrivning, elektronisk krigföring, laserutveckling och uppdragskritisk programvara.

316. Europaparlamentet erkänner skillnaderna i regelverket mellan medlemsstaterna och länder utanför EU, och uppmuntrar till samarbete med andra viktiga drönarproducerande stater för att förbättra samstämdheten i regelverken och stödja en säkrare global integrering av obemannade luftfartygssystem.

317. Europaparlamentet betonar att det halvledarekosystem som kom till stånd genom förordningen om halvledare också bör stödja den digitala ryggraden i de europeiska drönarkorridorerna och infrastrukturerna för militär rörlighet, så att man möjliggör ett säkert datautbyte, sensorfusion och AI-baserad trafiksamordning för både militära och civila obemannade system.

318. Europaparlamentet efterlyser en analys av försörjningskedjan och en återflytt av verksamheten när det gäller kritiska komponenter som behövs för en långsiktig produktionskapacitet för drönare.

319. Europaparlamentet betonar vikten av att upprätthålla samarbetet och utbytet av teknisk och operativ erfarenhet när det gäller utformning, produktion och drift av obemannade system, även med

partner utanför EU och Nato.

320. Europaparlamentet understryker att sådana samarbeten bör omfatta samarbete mellan ingenjörer, mekatronikspecialister, it-experter samt yrkesverksamma inom elektronik och optoelektronik, i syfte att förbättra innovationen, interoperabiliteten och den tekniska utvecklingen i hela försvarsekosystemet.

321. Europaparlamentet efterlyser större synergi mellan förordningen om halvledare och EU:s försvarsfinansieringsinitiativ genom användning av rättsaktens initiativ ”chip för Europa” och europeiska nämnden för halvledare för att stödja vidareutvecklingen av halvledartillverkning i medlemsstaterna.

Drönare och terrorismbekämpningsoperationer utanför EU

Integrering av C-UAS i EU:s terrorismbekämpningsövningar

322. Europaparlamentet efterlyser inrättande av en modulär C-UAS-utbildningsplan för terrorismbekämpningsenheter som omfattar drönarigenkänning, avreglingsmetoder och red team-simuleringar.

323. Europaparlamentet vill att C-UAS-doktrinen ska införlivas i EU:s gemensamma terrorismbekämpningsövningar inom ramen för Europeiska försvarsbyrån och Frontex. Parlamentet understryker vikten av underrättelseutbyte med Nato och strategiska partner för att förutse terroristers användning av drönare.

324. Europaparlamentet uppmuntrar till användning av drönare i EU:s uppdrag och Frontex gränsinsatser för att övervaka misstänkta terroristers rörelser, smugglings- och människohandelsrutter samt områden med migrationstryck. Obemannade luftfartygssystem erbjuder sensorer för högupplöst bildmaterial, samt termisk, multispektral och syntetisk aperturradar som kan tränga igenom molntäcket eller mörkret, vilket gör det möjligt att upptäcka misstänkta rörelser eller fordon. I konfliktdrabbade eller avlägsna gränsområden kan drönare tillhandahålla bestående underrättelseverksamhets-, övervaknings- och spaningsförmåga med låg risk långt utöver vad nuvarande bemannade eller markbaserade plattformar kan uppnå, och deras data bidrar direkt till underrättelsefusion, gränsledning och snabbt beslutsfattande.

325. Europaparlamentet betonar den viktiga roll som övervakningsdrönare spelar för EU:s gränssäkerhet, men varnar också för att drönare har potential att bli ett kraftigt bidragande och oersättligt verktyg för smugglare. Parlamentet uppmanar eftertryckligen medlemsstaterna att integrera specifika rutiner för insatser mot drönare i de nationella resiliensplanerna. Parlamentet vill att gränskontrollanter och brottsbekämpande tjänstemän ska ges utbildning i användning av och ingripande mot drönare.

326. Europaparlamentet efterlyser finansiering av gemensam upphandling samt forskning och utveckling för C-UAS-system via Europeiska försvarsfonden, med prioritering av mobila lösningar som snabbt kan sättas in och som lämpar sig för expeditionära terrorismbekämpningsoperationer på begäran.

°

° °

327. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till Europeiska rådet, rådet, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, kommissionens ordförande och behöriga kommissionsledamöter, FN:s generalsekreterare, Natos generalsekreterare, talmannen i Natos parlamentariska församling, EU:s säkerhets- och försvarsbyråer samt medlemsstaternas regeringar och parlament.